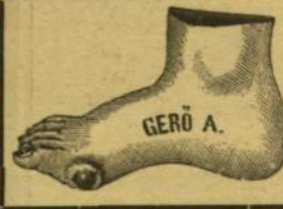

BUDAPESTI CZÉGEK.

KOLLERICH PAL ÉS FIAI
első magyar 4099
sodronyszövet-fonat és
szitaáru-gyára
IV., Ferenc József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjakkal kitüntetett gyártmányait

CALDERONI ÉS TÁRSA
látásereszek.
Látáserék raktára váci-utca 30. szám.
Lésköcök és társzerék raktára:
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
Arjegysek kívánatra bérmentre, ingyen.

Fájós lábakra
ajánlom készítményeimet
GERŐ ADOLF
cipész mester
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Dianafürdő-épület.

HÜTTL TIVADAR
cs. és kir. udv. szállító.
Az ország legnagyobb
porcellán-raktára
BUDAPEST,
Dorottya-utca 14. szám.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest (Foncière-palota).
Legnagyobb raktár 5016
férfi- és női esőköpenyekben,
gummiczipőkben, eszmákban és nadrágvédőkben stb.

A legkitünőbb magvak
kaphatók 5009
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében
Fűzetlet: Andrássy-út, 23. sz. **BUDAPEST** Fűzetlet: Koronaherceg-u., 18.

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legolcsóbb sorveto-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., váci körút 21-ik szám.

Toronyórákat
legolcsóbban, legújabb és legob-
babb készíti: 5002
Mayer Károly L.
Óragyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentre.

BÜVÉSZET
könyvem egyszeri átváltozása után,
már az első napon tartat, még a
legirratlanabb ember is, feltűntet
keltő bűvöszi-előadást, előkésmű-
let és költéség nélkül. A könyv
világhírű bűvészek által előadott 80
rendkívül meglepő mutatványt tar-
talmaz s minden mutatvány rajzol-
kai van ellátva. — A könyv ára bér-
mentre 1 frt. Kivonatol ingyen
küldök bárkinek. A bűvészetből
személyes oktatást is adok.
Budapest, Kertész-utca 35. sz.
5041 **Friedmann Simon.**

GRÖBER LAJOS
kosár-fonodája,
IV., Klegy-u. 6.
Hagyományok
munka-asztalok
stb. nagy választékban.
Képes árjegyzékek bérmentre.

SZELNÁR JÓZSEF
UDV. SZÁLLÍTÓ
VIRÁG-CSARNOKA
BUDAPESTEN. 5008

VÉRTESSI SÁNDOR
udv. illatszertár „Vénushos” 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműket,
ugyszinte nagy választékban bel- és külföldi tolette-cikkjeit.

TEA, RUM
és
COGNAC!
3 üveg 7/10 *** --- 5 frt
5 liter cognac --- 8 frt
1 l. Jamaica-rum, 1/2 kilo kara-
ván-téa eredeti kínai-doboz-
ban, 1 kilo fin. vegyes tea-sü-
mény, 1 üveg 7/10 *** cognac,
mindössze 6 frt
és pedig bérmentre, csomagol-
ás és szállítással együtt,
Sárkány Józsefnél,
Budapest, Erzsébet-körút, 54.

Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
és egyéb
ÉRTÉKPAPÍROKRA
olcsóbban mint bárhol kaphatók

Benedek Gábor és testvére
ékszerezés és órák,
BUDAPEST,
hatvani utca 17.
Arjegysek
bérmentre küldetők

TESTORY ÉS FIA
csak váci utca 24.
ajánlják dús gazdag diszműárú-raktárukat
a legolcsóbb árak mellett.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Műnchmeyer C.A. és Tsa
china-czüst áru raktára.
Képes árjegyzék kívánatra
bérmentre és ingyen.
BUDAPESTEN
IV., váci-utca 11.

KORMOS GYULA
ÉS TÁRSA
bank- és váltó-üzletében,
BUDAPEST,
V. Dorottya-utca 5. szám.

NAGY IGNÁCZ
pinczefelszerelési cikkek üzlete
Károly-körút 9. sz. a.
Nagy raktár: dupla erős
palacsokokban, parafaduga-
szok stb. Képes árjegyzék
kívánatra bérmentre.

SCHACHNER JÓZSEF A.
Budapest, Nádor-utca 15
Kétszerült-, biszuits-, tea-sü-
mény-, Graham-kenyér-, torta-
és salón-cukorka-gyáros.
Vidékre megrendelések jutányosan
eszközöltetnek. 5048

Műnchmeyer C.A. és Tsa
china-czüst áru raktára.
Képes árjegyzék kívánatra
bérmentre és ingyen.
BUDAPESTEN
IV., váci-utca 11.

Az 1890: XIV. törvényozikk alapján létesített
**MAGYAR IPAR- ÉS
KERESKEDELMI BANK-
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.**
Budapest, V., nádor-utca 4. sz.
Teljesen befizetett részvénytőke 6,000.000 frt.
V-VI ker. főkosztály Podmaniczky u. 2.
VI-VII k. főkosztály Teréz-körút 2.
(Váci-körút sarkán.) (Király-utca sarkán.)

Fénykép
műtermek
DIVALD KÁROLY FIAI
hatvani utca 1. szám.

Kések, ollók, beretvrak
feltétlen keszeség mellett legolcsóbb
gyári áron
Schubert János P.
kéményes és kőszirta m.
Budapest IV. Gránátos u. 3.
Hatvani u. sarok.
Javitások és vidéki megrendelések
gyorsan teljesítetnek.

KLÖSZ GYÖRGY
MŰSZAKI MŰINTÉZETE
Budapest, IV., Hatvani-utca 18. sz.

FOGAK
darabja 1 forint 50 kr.
APFEL fogműtermében
Budapest, Erzsébet-tér 10. szám,
Deák-tér sarkán.

KEZESSÉG MELLETT!
fogak dója 1.50.
fogak dója 1.50.

A karnevál idejére.
Bisenius Károly nagy üzlethelyisége
Bécs, I., Singerstrasse II. szám, főemelet.
Teljesen szám 4929. Arjegysek ingyen.
Legolcsóbb nagypán valót árak.
Legújabb kotilon-rend-
jelek nagyszerű választéka
tucatja 10 krtól és kotilon-
tourok 75 krtól feljebb.
Mindenféle zsánerű álarok
és jelmez-díszek, gyapjú-za-
káknak 10 krtól, parókák
1 frt 25 krtól feljebb.
Komikus fővegek, dur-
ranó bombonok és koti-
lon-csokrok 4 krtól felj.
Bálszínház és egye-
sületi jelvények, tánczen-
dek és holgyajándékok.
Bálszínház díszítésére
szolgáló dekorációk eladat-
nak és ki kölcsönözhetnek.
Tréfás hangszerek papir-
kartonból, melyeken minden to-
vábbi tudás nélkül lehet ját-
szani. 12 hangszeregy zenekar
részére 2 frt 10 krtól feljebb.
Az elismert és legjobban
való eszközölés a báli termek
díszítésének minden stílus-
ban helyben és vidéken.
Házi színházak kölcsön-
képen való felállítására anélkül,
hogy a lakosztályok falaiiban
kár esnék.
Színes salón-lángok darabja 10, 15 és 20 krtól feljebb.
Manesium, melynek meggyújtásával elektromos fény
árad a teremben. Reflektorokkal.
Díszítések díjazéllóváshoz és díjkiállításához. A legki-
lünbözőbb és fényes bálszínházba való dekorációk eladása.

LATZKOVITS A.
(Budapest, váci-utca 22)
specialis készítője jó szabású férfi-ingeknek
dús választék francia és angol férfi-divat-
és finom szövött áru cikkekben.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent
és minden könyvtárban kapható:

**MAGYAR-HORVÁT
ÉS
HORVÁT-MAGYAR
SZÓTÁR.**
Közhasználatra összeállította
SPICER MÓR.
I. RÉSZ: MAGYAR-HORVÁT RÉSZ.
Ára fűzve 2 frt.
A II. vagyis horvát-magyar rész 1893 febr. hóban jelenik meg.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, Egyetem-utca 4. szám.)

!!Nincs többé köhögés!!
MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN!
Dr. med. Fáykiss Szepesi Kárpát Növénykivonata.
Egy üveg ára használati utasítással 75 kr.
Czukorka Tea 1 doboz 35 kr. Egy csomagja 50 kr. 2 doboz 65 kr.
Tizenöt év óta legjobb eredménnyel
használták köhögés, rekedtség, ka-
tarrhus, hökhurut, náthas (in-
fluenza), szákmellúság, tüdőgyul-
lás stb. ellen.

!!Nincs többé fejfájás!!
D. Götz
„Migraine-pora”
huszonöt év óta egyedül, ideges,
rheumászerű, sőt gyomorból szá-
rmzó fejfájás ellen a legjobb siker-
rel használtott, mit több ezere-
menő köszönet-nyilvánítás bizonyít.
Utolsó időben a
MADRIDI UDVAR
és Baross Gáborné ó exzellenziája feltűnő er-
edménnyel használta. Egy doboz ára használati utasítással
2 frt. 1 kis próbá-doboz 1 frt. Eredetiben kapható **Fáykiss
József nagy Kristóf-hoz** címzett gyógyszerárban
Budapest, további **Török József** gyógyszerárban,
Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

5. SZÁM. 1893. BUDAPEST, JANUÁR 29. 40. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 frt POLITIKAI UDONSÁGOK együtt félévire 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévire 4 * Csupán a POLITIKAI UDONSÁGOK egész évre 5.— Kétféle előfizetésekre a postaiag meghatározott viteldj is csatolandó. félévire 2.50

A ROMÁN TRÓNÖRÖKÖS-PÁR ESKÜVŐJE.
LAPUNK egyik közelebbi számában már meg-
emlékeztünk arról a nevezetes házasságról,
mely Románia leendő királya, Hohenzol-
lern Ferdinánd herceg és Mária edinburghi her-
cegnő, Viktória angol királynő unokája között
kötetett. Akkor közöltük is a jegyesek arcképét.
Azóta az esküvő megtörtént Sigmaringenben, a
Duna partján fekvő kis porosz városban, a hol a
német császári trónon ülő Hohenzollern-család-
nak egyik ága tartja állandó lakását, ugyanaz az
ág, melyhez a jelenlegi román király és román
trónörökös is tartozik. Az esküvő itt egészen
családi körben történt ugyan, de e család fényes,
mert nemcsak a román király, de a német csá-
szár és az angol királynő is hozzá tartoznak s
így a «szűkebb családi kör» is igen tekintélyes.
Nevezetes volt még ez az esküvő azért is, mert
három különböző esketést kellett végrehajtani,
mivel a vőlegény r. katolikus, a menyasszony
ellenben az angol protestáns egyház híve, s
ezenfelül a német törvények a polgári házassá-
got is megkövetelik.
Az esküvői ünnepek január 10-én, kedden
tartattak, de már vasárnap kezdődtek, mikor a
menyasszony szülőivel és testvéreivel megérke-
zett. A város mellett levő Szent-József-hegyről
délétjában ágyúlövések hirdették a vonat közele-
dését, mely elé a vőlegény, román vadász kato-
nai egyenruhába öltözködve, atyjával, Hohen-
zollern Lipót herceggel, ment ki az állomásra.
Kellemetlen időjárás volt, mint az ünnepélyes-
ségek egész lefolyása alatt általában, de a kíván-
csiság szorongásig megtöltötte az állomás kör-
nyékét s a várkastélyba vezető utat. Az első
üdvözetek után megindult a menet. Mária her-
cegnő vőlegényével az első kocsin ült, a máso-
dikban Hohenzollern Lipót herceg és az edin-

FERDINÁND ROMÁN TRÓNÖRÖKÖS ÉS MÁRIA EDINBURGHI HERCEGNŐ ESKÜVŐJE SIGMARINGENBEN.

A katolikus szertartás a városi templomban.

burghi hercegnő, a menyasszony anyja, foglaltak helyet, azután következtek a többi vendégek, kik közül különösen az edinburghi hercegi pár három, még gyermeked szép leányát üdvözölte a közönség lelkes éljenzésekkel. A vendégek nagyobb része, köztük a német császár, a szászwemari nagyherceg (ki Viktória angol királynő egykori férjének testvére) s így a menyasszony atyjának nagybátyja, a román király és Alexis nagyherceg, a szintén rokon orosz császár képviselője. Mindezek fogadtatása s különféle ünnepek és üdvözlések töltötték be az esküvőt megelőző időt. Közben azonban megmutatta a völegény menyasszonyának a Sigmaringentől mintegy 9 kilométernyire fekvő Krauchenwies kastélyt, az elhunyt Hohenzollern Antal herceg kedvelt nyári lakát, a hol az új házaspár a mézesheteket töltöni fogja.

Az első esketés január 10-én délután 2 órakor történt meg a várkastély veres termében; a polgári szertartást Wedell porosz miniszter teljesítette s csak a fejedelmi rokonok voltak jelen, kik a szertartás után villásreggelihez ültek; majd az időközben a lovagteremben összegyűlt többi vendéggel együtt az esküvői ajándékok gyűjteményét tekintették meg. Négy óra után indult útnak a lakodalmi menet a városi katolikus templom felé, melyet a kellemetlen időre való tekintettel az alkalommal fedett folyosó által kötötték össze a várkastélyal. A templomban mintegy 500 meghívott vendég volt, kik gazdag ékszerekkel, festői egyenruhákkal és számos csillogó rendjeikkel festői látványt nyújtottak. Nagyobb részük már két órával előbb helyet foglalt, mielőtt a lakodalmi menet megérkezett volna. Ezt az angol királynőnek két különösen meghatalmazott képviselője nyitotta meg, Sir Malet Eduard angol nagykövet a berlini udvarnál és Sir Cowel János, ki egykor egy edinburghi herceg nevelője volt. Utánuk egész serege érkezett a német és román udvarhölgyeknek és diplomatáknak, kik után mindjárt a papság következett Wolter apát vezetése alatt, ki az eskető szerepére volt kiszemelve. A papok után lépett be II. Vilmos német császár, angol admirális egyenruhában, karján az örömanyt, az edinburghi hercegnőt vezetve. Utánuk jött a román király Hohenzollern hercegnővel, majd a Hohenzollern herceg Connaught hercegnővel. Midőn a fejedelmi vendégek az oltár közelében helyet foglaltak, megjelent a völegény is románai egyenruhájában, melyet a fekete sasrend széles narancs-szalagja díszített s csakhamar azután Mária hercegnő atyjának karján, ki brit admirális egyenruhát viselt. A menyasszony igen szép fehér selyem öltözetben volt, gyémánt és gyöngy ékszerekkel; különösen szép volt a nyakán ragyogó gyémánt nyaklánc. Ő utána lépdelték családjának többi tagjai s egy pár kiváló vendég.

Az egyházi szertartások és karének befejezése után a lakodalmi menet csöndben visszatért a várkastélyba s ott az ösök termében fogadta az új házaspár a különböző üdvözléseket, melyek között a legelső közé tartozott a német császár is, ki a menyasszonyt (tudvalevőleg unokatestvérek) megcsókolta. Nehány percznyi szünetelés után az egész lakodalmi menet átment a várkastélyi rendes ebédlő-termébe, melyet erre az alkalomra protestans templommá alakítottak át. E helyen Lloyd angol lelkész, az edinburghi herceg udvari káplánja tartotta az isteni tiszteletet angol nyelven, míg a katolikus templomban német volt a szónoklat és az esküvés is. A szertartás végeztével az új házaspár egy szomszéd teremben beirta nevét a hivatalos anyakönyvbe s újabb üdvözléseket fogadott el a vendégektől.

Hat óra tájban megkezdődött a lakodalmi ebéd, melyre a fejedelmi vendégeken kívül sok notabilitás is meghívott kapott. A vendégség alatt legelőször Hohenzollern Lipót herceg szólalt fel, megköszönvén a német császárnak, hogy az ünnepen megjelent; majd a román király köszöntötte fel a házaspárt s végül az edinburghi herceg üdvözölte a házigazdát és családját.

A fiatal házaspár a lakodalmi ebéd után rögtön Krauchenwiesbe köcsözött, hol két hétig tartózkodtak egész csöndben, hogy azután Bukarestben, a völegény leendő királyságának székvárosában, ismét újabb ünnepek kezdődjenek meg.

Randolfi, a testőrség ezredese, Nazli-Hánem palotájában.

Goró Lajos rajza.

NAZLI-HÁNEM EGYIPTOMI HERCEGNŐ.

Elbeszélés. (Vége.)

IRTA JÓKAI MÓR.

Igy folytatta ezt a démoni gyönyörűségét Nazli-Hánem hosszú időn át.

Egyenkint elemészette a bátyja testőr-csapatjának szina-virágát, a nélkül, hogy valaki sejtette volna, hogy azok hová lettek. Háromszáznál többet elvezetett már közülök a gyönyörök paradicsomán keresztül az égő pokolba. Előbb megízeltette velük az üdvösséget, azután meg a kárhozatot. Örömet találta mind a kettőben. Rettenetes bosszút állt a mamelukok gyilkosain.

Egy napon maga a testőrség ezredese ellen veté ki a hálóját. Randolfi korzikai eredetű olasz volt. Sámsoni erejű férfi. Azt azonban már Delila asszony is kitalálta, hogy Sámsonat hogyan kelle erejétől megfosztani.

Randolfi már régóta gyanakodva kémlelőzött a hercegnő palotája körül. Testőreinek titokteljes eltűnését egyenesen ő neki tulajdonította.

Midőn a susogó banya ő neki is elhozta a gyönyörűségek zalogát, a gyémántos jeggyűrűt, az ezredes megjelent a légyotthon, s engedte magát a zárt palankinban a hercegnő palotájába szállítani. Ő vele is azt tették, a mit a többivel. Előbb fürdőbe vitték, ott a rabnők illatos olajokkal bedörzsölték; aztán keleties selyem ruhákba felöltöztették; semmi fegyvert, ártó szerszámot nem hagytak nála, Randolfi bizott oroszlan erejében. A tündértánczok és csábító énekek által félbeszakított hosszú lakoma után, a gyönyörök mómora közepett őt is megkínálta a paradicsom királynője a túlvilágra magasztaló bájtallal.

De Randolfi minden mozdulatára vigyázott a csábító tündérnek s észrevette, hogy az, miután maga ivott az ezüst kulacsból, annak a nyakán egyet fordít. Ő, hatalmas öklébe fogva a kulacsot, a hüvelykujjával visszafordította a kulacs nyakát: úgy ivott belőle. Az pedig nem volt más, mint czukros rózsaszív.

Ekkor aztán elálmosodást színelte; a szemét lehunyta; nagyot lélezett, mint a ki mély álomba merült.

A gong harang kondulására előjött a szomszéd szobában leszkő négy eunuch, s leemelte a fekhelyről a mozdulatlan alakot.

Az ezredes álomtöttnök tette magát.

A rabszolgák felhúzták a padlatalól a fürdőmedenczét, aztán kettő közülök megtölté azt a gyilkos ércsavanyal.

Randolfi a fojtó szagáról ráismert a vitriolra. A másik két rabszolga e közben lebecsátá az üvegfalat, mely a szobát kétféle választá.

Az áldozatnak szánt férfi lecsukott szempillái alól látta, hogy a kéjek istennője, hogy alakul át a boszúállás Erynnisnévé. Ez arcz nem Circe képe volt már; hanem Megaeeré! Parancsoló kézzel inte a rabszolgáknak, hogy hajtsák végre halálos munkájukat. Azok hozzá fogtak, hogy Randolfi kezét hátra közzétek.

Ebben a pillanatban talpra ugrott az olasz, s megragadta két karjánál az egyik rabszolgát, oly erővel hajlítá azt az üvegfal felé, hogy az keresztül tört rajta, halálos sebekből elborítva, úrnője lábaihoz.

És aztán a másik hártak nagy hirtelen utána. Nem kellett neki szablya, hogy összeaprítsa őket; elég fegyver volt az a széthasadt üvegfal. Annak az éles szilánkjai, mint a kaszabörtön, úgy hasogatták össze a rajtuk keresztül hajigált testeket, a kilnek mély, tátongy seibeiből fecskendett a vér a rettenetes tündér alakjára.

Nazli-Hánem meg volt bűnlva a rémülettől. Se egy kiáltást tenni, se helyéből megmozdulni nem tudott. Csak elmeredve bámult erre a csodaerejű férfira, a kihez hasonló hőst soha nem látott. Várta, hogy mikor fog ő rá is kerülni a sor? Mikor ragadja meg rettenetes ökleivel? — Vagy mit fog tenni?

Az athleta, a négy rabszolgával elbánva, azt az erőmutatványt tette, hogy azt a vitriollal félig töltött rézkádat a két fülénél fogva fel-emelte magasra s arra fordítá, a hercegnő felé.

Nazli-Hánem eliszonyodva veté magát fekhelyére, arczát hosszú hajával eltakarva, hogy azt ne érje a pokoli tüzeső. A viador azonban mást gondolt. Odavitte a rézmedenczét a felnyitott gömbölyű ablakhoz s azon kihajította.

A krokodilok ott ácsingoztak már, százfogu torzukat a vízből kítávtva, várták a mai nap lakomáját.

Mikor aztán az a nagy tömeg vitriol a Nilusba zuhant: az ott egyszerre lobbót vetett; a víz forni kezdett, a kajmán-banda iramodott gyors úszással a Nilus szigete felé, megrettenve a sietergő haboktól. Akkor aztán Randolfi is kiugrott az ablakon át a Nilusba.

A vizet felforráló vitriol, sűrű fehér ködöt támasztva hömpölygött a habok felszínén odább, s e romboló elem védelme alatt úszott tovább a menekült férfi is, láthatatlanná téve a feje fölött lebegő ércsavany füstjétől.

Mikor Nazli-Hánem ismét fel merte emelni a fejét s hátra nézett, elbámult, hogy áldozatát nem látta sehol, csak az elvizzert, vonagló rabszolgákat az ágy fülkéje előtt.

Hová tűnhetett el? A fürdő-kád sem volt ott. Öklével háromszor ütött a gongra; erre befutottak a rabnők. Ájldozott valamennyi, mikor azt a sok vért meglátta. Azt parancsolá nekik, hogy nézzenek ki az ablakon, mit látnak.

Azok mondták, hogy semmit sem látnak, mint egy, a víz színén úszó felhőt. A kajmánok szilaj czikázást mívelnek a vízben.

Ez megnyugtató. A megmenekült áldozatot bizonyosan széjjeltették a víz szörnyei.

Azt a négy rabszolgát is kidobáltatá az ablakon. Legyen a kajmánoknak is egy Bajrám-ünnepek egyszer.

Aztán fürdőbe vitette magát; lemosatta tagjairól a vért, attól még fehérebb lett a bőre; a vérszapot elűzette ámbrával, pézsmával, s aztán felöltözött legpompásabb ruháiba s palankinjába szállva, elvitette magát a városba, sorba járta a bazárokat, bevásárolt, sorbetet ivott, s végül látogatást tett az alkirály palotájában.

A hárem bejáratánál két eunuch lépett eléje, a kik bő palástot vetettek a fejére, s abba egy percz alatt úgy beburkolták, hogy se mozdulni, se kiáltani nem tudott.

Aztán ismét palankinba tettek; órákig jártak vele, lépésökön fel és lefelé, míg utoljára ismét kiemelték a hordozó zsölygéből, akkor egy székbe ültették; az himbálózott, mintha a levegőben lógna; a tekerő csigát hallotta csikorogni, a kötelet zsrulódni: egyszer aztán földet ért a szék s akkor aztán csöndesség lett körülötte.

Ott elkezdte magáról lebontani a palástot, melybe be volt burkolva, míg egészen kiszabadítá belőle a fejét.

Egy gömbölyű teremben találta magát, melynek nem volt se ajtaja, se ablaka. A világosság egy gömbölyű nyíláson hatolt le e börtönbe sok ölnyi magasból. Ugyan ezen a résen bocsáták alá a kosarat, melybe naponkinti ételle és itala volt téve, vékony ércsodronyon.

Itt maradt holtig Nazli-Hánem, az örök feledékenység veremében, a hova őt Mehemed Ali, a testvére, elzáratta.

Kilenczvenkét esztendő volt, a mikor meghalt.

IRTA B. BÜTTNER LÁNA.

TÉLEN, NYÁRON.

Két évvel ezelőtt, azon az emlékezetes zordon télen, korán jött és későn ment el a hó. Csak az ibolyák havában mehettünk ki először a kertbe s ott még kedves pihenő helyemen is méter magas hótömbök ültek körben a zöld padokon. Még novemberben foglalták el a padokat s úgy odatelepedtek, mintha mindig ott akarnának maradni; s ha akkor nőverem, Julia le nem lököszteti őket, talán még most is ott ülnének.

És épen ezen a hosszú télen nem volt sok madarunk, mert nyáron többet szabadon bocsátottunk. Az árván hozzánk került három kis csalogányt, a mint leveztették gyöngyös gyermek-ruhájukat és megnöve, megerősödvé, készen voltak a szabadság örömei és gondjai elviselésére, kivittük a kertbe s letettük a syringabokrokra. A miért ők ugyan rögtön szembe fordultak velünk és csunya szemrehányásokkal illették. A kis ezüstös bokorbujókat, kik szerencsétlenül hulltak ki fészükéből, a nagy *La France* rózsák közül, s kiket oly nagyon bajos volt fölnevelni, itt eresztettük el az udvaron, a hol fészük állt. A légben járó pacsirtákat pedig kivittük a temetőbe, lebegjenek ott az ég felé édes anyánk sírjáról, és daloljanak a felett a porladó nemes szív felett, mely oly gazdag volt a szeretetben, hogy abból a legkisebb nyomorult madárkának is jutott.

Igy szétosztva őket, benn csak az állandó madaraink maradtak meg télre. De annál többen jártak el, füve a szűkségtől, az erdők és mezők szárnyasai a havas udvarba. Az utczán pedig megjelentek a nagy, erős, fekete varjúk, melyek sötéten, éhesen jártak-keltek nagy léptekkel a föllapított hóhalom között, míg körülök a szipogó gyalogpacsirták futkostak, mint olyan kis csibék.

Egy nagy varjú eljárt az ablakaink alá is és gyors lépésekre szedve lábait, fölkapkodta az oda dobott kenyérdarabkákat s ha kinéztünk, kérdő és váró szemekkel tekintgetett fel ránk. Egyzer valaki épen arra ment, s a varjú méltatlankodó haraggal ordította el magát: «kár!» — azzal nehékes szárnycsapkodással elrepült egy messze jegenyefára. Mire az ott futkosó kis úti pacsirta is panaszos szipogással röpött el a kenyérmorszával az áttelens házra.

— «Kár, kár!» — ismételte Julia, nevetve az öreg varjú rövid, velős mondatát, — kár, hogy én ezt a madarakat most be nem hozhatom. Csak egyszer jól megvendégelhetném ezt az okos varjút, a ki olyan vágyódó szeretettel néz fel rám, mintha akasztott ember lennék. Jól megetném, ha nem is úgy, mint ő óhajta, aztán elereszteném, hadd menne tovább. És csak egyszer megcsókálnám azt a panaszkódó kis pacsirtát, azzal hadd repülne el az is!»

Épen karácsony előtt volt, mikor a kimondott kívánságok arra nézve, a ki hallja, kötelezők. Főképp, ha azok ennyire a lehetőség határai közt maradnak.

Rendelkeztem hát, hogy karácsony-estére egy fekete varjút és egy pipiskét hozzak. — «De ha több lesz, egy sem kell!» — ezzel toldottam meg, nehogy összefogdosák valamennyit.

Elhozták időre. De már mint a hogy a sors szokta teljesíteni kívánságainkat, vagyis a hogy felebarátaink szokták teljesült vágyainkat elrontani, — levágott szárnyal hozták mind a kettőt. Elképedtem. Egyszerre eszembe jutott: hányszor szegtek már szárnyát még olyan törekvéseimnek is, melyek pedig emberi voltunk becsületére váltak volna!

De ez esetben nem nagy volt a baj. Habár én már előre készítettem két szalagocskát, hogy azzal összekötöm a kis pacsirta szárnyát és erős széles piros szalagot a varjú fekete szárnyaira,

hogy úgy mutassam be őket Juliának, mint karácsony-esti vendégeket, a kik velünk esznek majd mákosbójkát s együtt dicsérik velünk az Urat, — másnap pedig föloldjuk a szalagokat s elrepülhetnek szabadon. De így nyírott szárnyakkal, nálunk kellett maradniok egész télen.

Az úti pacsirta rögtön megszeldült, sőt olyan volt, mintha mindig szelidke lett volna, de a varjú durva és goromba maradt egész ismeretségünk alatt. Durva hangját csak goromba ráordításokra használta s durva csőrét csak goromba vagdálásokra.

Mikor tavaszkor a kis pacsirtát kieresztettük, szipogva szállt fel a házfedélre s egypárszor ott végig futott s csak aztán repült el a rétre, hol már a föld barnulni kezdett a kikeleti napfényben s fehér hóvirágok nyíltak.

A varjú, ki nagy krakogásniért azalatt a *Krák* nevet nyerte, télen át odakünn nagy viszonyba keveredett a kis vörös japán kakasal. Mindig együtt voltak, de ha az egyik perczben barátságosan értekeztek, már a másik pillanatban egymásnak estek s párbajt vívtak a leggyorsabb feltételek mellett. Mindig volt valami elintézni való becsületbeli ügyök. Mert nem volt az valami közönséges küzdelem a létért, sem valami regényes keresed az asszonyféle ügy, hisz köztük az egyetlen asszonyt a czirmos czicza képviselte, az pedig egyenlően pofozta mind a kettőt, s így nem volt ok féltékenységre. De mert mindketten folyton sértezték magukat, hát folyton sértegettek egymást. *Krák* nagy, durva csőrével mindjárt gorombáskodott, a kis japán pedig maga volt a harcokész, azért aztán mindig viaskodtak.

Igy töltötték el együtt az egész telet. Tavasz nyíltával aztán az akartuk, hogy *Krák* is repüljön el megnőtt szárnyain, mint a kis pipis. Kivittük hát az udvarra, hol hosszas unszolásainkra végre útra is kelt. De alig repült a házfedélre, meglátta, hogy a kis japán kirohan az udvarra s egyik szárnyát leeresztve, köröket seperget maga körül, a czicza tiszteletre s ehhez nagyot kukorikul. Erre a látványra *Krák* lemondott légi útjáról, s mintha még itt valami sürgős becsületbeli ügyet kellene rendeznie hönna, rögtön visszazállt s a kis japánnal elkecseregett viaskodást kezdett.

Pedig akkor a czirmos cziczéna ügyet se vetett rájuk, hanem a folyosó utolsó oszlopához húzódva épen hamisítatlan igazsággal nyávogta el — «Rákhel sirmalmi!» — Mert övéi voltak a szép, ártatlan magzatok, a kik épen most úsztak lefelé a Zsitván, mint fertelmes kis vak macskák. — «Izkuh Réhodes!» nyírválta a hosszú farkú Rákhel realis művészzel a házi-szolga felé, helyes ösztönrel kitalálva, hogy ő aztán el még ki sem nyílt szemű kisedeit.

De a két viaskodó nem törődött most hölgyük keserveivel, csak betépték egymást a bokrok közé s ott hemperegtek, majd kétféle szaladtak, hogy ismét összekapaszkodjanak.

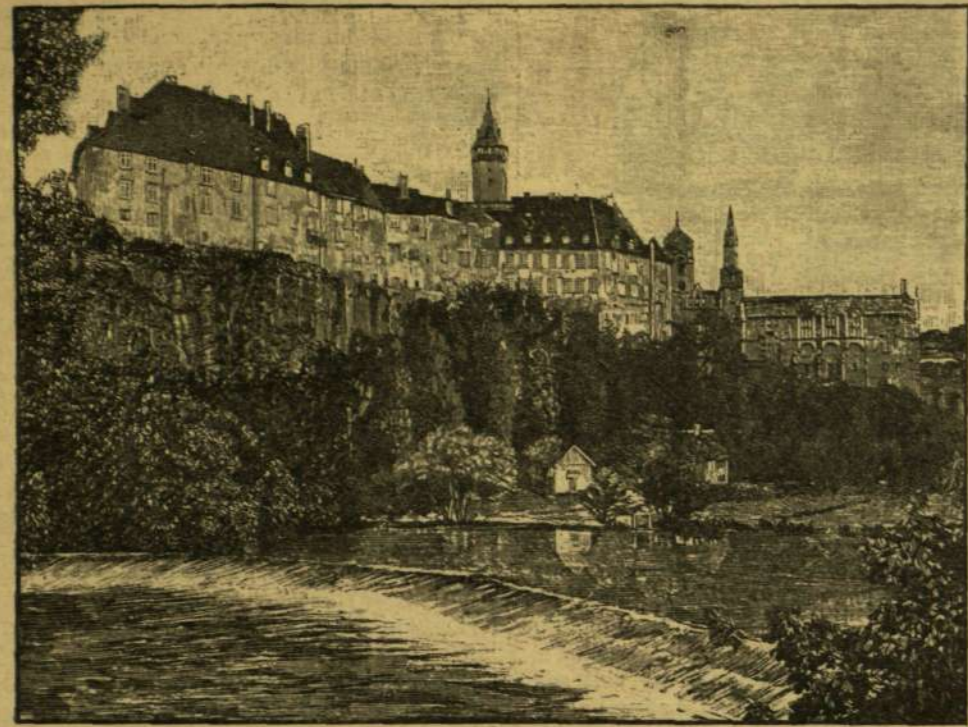
Krák aztán többé nem is akart elmenni. Itt lakott a kertben s az udvar bokrai közt, megosztva a hasznos kerti munkát a kis japánnal; s míg ez sarkantyús lábával a hangyabolyokat kaparta szét s a hemzsgő hangyák légiőit begyébe gyűjtögette, addig a varjú hosszú csőrével a földet furkálta s a cserebogár báboktól s más pajoroktól tisztogatta a kertet. Közbe-közbe persze nagy páros viaskodásokat rögtönözgettek.

Mégis aztán egyszer nyáron úgy elszállt *Krák* is, hogy vissza sem jött többé.

De mielőtt furcsa távozását leírnám, némi magyarázatul bizalmas közléseket kell tennem magamról.

Nem vagyok ideges. Nem ijedek meg, nem félek, nem irtózom az állatoktól, ha rovarok is. Hány tavaszi földi pókot és ősi kaszást fogdosom már össze a csalogányainknak s a sziklapacsirtáimnak! Igaz, kereszties pókot sosem fogtam meg, de azt csak azért nem, mert elismeréssel tekintem teljesíteni kívánságainkat, vagyis a hogy felebarátaink szokták teljesült vágyainkat elrontani, — levágott szárnyal hozták mind a kettőt. Elképedtem. Egyszerre eszembe jutott: hányszor szegtek már szárnyát még olyan törekvéseimnek is, melyek pedig emberi voltunk becsületére váltak volna!

De ez esetben nem nagy volt a baj. Habár én már előre készítettem két szalagocskát, hogy azzal összekötöm a kis pacsirta szárnyát és erős széles piros szalagot a varjú fekete szárnyaira,

A SIGMARINGENI VÁRKASTÉLY A DUNA MELLETT.

FERDINÁND ROMÁN TRÓNÖRÖKÖS ÜDVÖZLI MENYASSZONYÁT SIGMARINGENBE ÉRKEZTEKOR.

Egyszer Szlavóniában a valpói parkban sétáltunk férjemmel s előttünk az úton egy jókora, mogorónagságú göndör, bundás pók ment át a fehér fővényen. Olyan furcsa volt, mint a népmesében a «göndöröd bundácskám!» utazás. Elébe terítettem a zsebkendőmet, hogy fölvegym s jobban megnézzük. De a mint egy eserlevéllel a kendőre akartam tolni, akkor a nagy pók göndör bundája szétvált tizenhat felé. Tizenhat kis pók futott le róla. És ott maradt egy sovány, hosszú testű fekete pók, magas, hosszú, vastag lábakkal.

Ez nagy meglepetés volt, a min sokat nevetünk, de én nem ijedtem meg.

Nem irtózom a békától sem. Mint gyermekek,

úgy hívtuk a békát: «földi csirke» és soha sem féltünk tőlk. Évek óta lakik nálunk egy óriási varangy, s egész családunk lekötelezve érezte magát iránta, hogy a mi kertünket tüntette ki hasznos munkálkodásával. És ha néha este az udvaron vagy a kertben egyszerre csak élénk plattyan, vagy négy lábára fölemelkedve, keresztül mászik az úton, — mi nem borzadunk tőle, de vidám udvariassággal térünk ki neki.

Egyszer kaptunk az Al-Dunáról egy kis tekenősbékát. A hátára olajfestékkel a mi címere volt festve, alsó paizsára pedig a saját neve: *Udi*. Mennyire megkedveltük mi mindnyájan ezt a csöndes, szelíd, szomorú állatot, mely a mi színeinket és ízmerünket vi-

selte. Ha a kezemben tartottam, a hol legjobban szerettem lenni, a melegben lassan kidugta, majd kinyújtotta s fölemelte a fejét, mely határozottan szép fej volt. Nem olyan materialisztikusan dülledt szemekkel és nagy, falánk szájjal, mint más békáké, mert ez inkább a kigyó finom fejéhez hasonlított, míg hosszú metszésű sötét szemei szinte emberi búbanatos kifejezéssel néztek reánk. Nagyon megsajnálunk, mert tessék a létért küzdeni ilyen kényszer-zubbonyba szorítva, mint Udi, és még ahhoz oly hosszú, hosszú életen át, mely két-három emberöltőn tart! Oh, ennél a Tisza- virág egy napos élete is szebb és jobb, mert meg van óva a táplálkozás rút prózájától, s élete oly kelle-

mesen rövid, hogy nincs ideje megtudni: mi az élet!

Nem vagyok én ideges igazi veszélyvel szemben sem. Csak azt említem, mikor egyszer Juliával a rétekről jöttünk s a mint a malom felől a topolyafa-sorból kiérünk az utcára, alig pár lépésre előttünk egy csomó kutya összegombolyodva marakodott nagy vitások közt. Akkor egyszerre kivált közülök egy csikasz lompos barna kutya, mely a többieket összeharapdosva, ott hagyta s egyenesen nekünk futott, mialatt egy előrohánzó ember rémülten kiáltotta: «Vesztett kutya, vesztett kutya!» — Már ki nem térhetünk előle s velünk még napernyők sem voltak, csak egy-egy csomó mezei virágot hoztunk a rétről, az volt a kezünkben. E pillanatban az jutott eszembe: «mindenütt az isten kezében vagyunk.» És teljesen védtelenül, megálltunk nyugodtan, míg az a szegény, szerencsétlen állat oly közel futott el mellettünk, hogy bús önkívületben lehajtott feje végig vonzódott térdeinken s a szájából szakadó hab befente ruháinkat.

De hát ez váratlan veszély volt. Hanem pár évvel ezelőtt a korán érkező tél itt rekesztett egy vándorló állatseregletet. Ezek közt a legérdekesebb állat egy kamasz oroszlán volt, a melyet maguk neveltek. Gondozója mutatványul megmetsimogatta a gyönyörű állat nagy, boglyas fejét, melyet az, mintegy kényeztetésre, oda hajtott. Egyszer aztán én is benyultam a ketrec vas rudai közé s megsimogattam az oroszlán homlokát s belemarkoltam rövid, ruganyos sörényébe. Ekkor még az állatmutogató is ideges lett, de nekem ez csak kellemes szórakozás volt, a mi még csak fel sem izgatott.

Es most, ennyi hősködés és hősi bátorság után elmondhatok három olyan esetet is, mikor nagyon megijedtem, borzasztón féltém és irtóztam, pedig csak apró állatoktól.

Mint fiatal leány egyszer Juliával s legidősebb nővérem gyermekeivel, Bars-Szent-Benedeken a szőlők alatt sétáltam; s a mint ott a magas vadvirágok közt járunk, meglátok egy piros virágú baltaczim-kalás szárán valami sajátos kis zöld alakot felmászni. Félig sáska, félig emberke volt az, hosszú, zöld karokkal, külön-

Ellinger Ede fényképe után.
ROHONCZY GIDA,
a jégünnepség főrendezője, kanadai vadász-jelmezen.

nyakkal, melyen apró fejét ide-oda forgatta. Körül álltak a gyermekekkel, s én megdöbbenve néztem ezt a mesébe való, csodálatos kis lényt, — mert akkor még nem láttam *mantis religiosát*. Ekkor az a zöld álszenteskedő cseppesség feljebb mászott a baltaczim szárán, a piros virágú kalász meghajolt alatta és épen felém fordult, s rajta az a kis szárnyas emberke is felém indult és felém nyújtotta karjait, s forgatta gömbölyű fejét, és rám nézett. Igazán, rám nézett. Rémulten kiáltottam fel, és úgy elfutottam a rémulten sikoltozó gyermekekkel, mintha

az az apró zöld manó legalább is meg akart volna minket mindnyájunkat enni. Csak a Királykútnál álltunk meg, s csak mikor a friss forrásvízből ittünk, csöndesültem le s velem a gyermekek is. És csak akkor neveltünk nagyot nagy riadalmunkon.

A második eset Budapesten történt, de nem végződött olyan vígan, pedig akkor már asszony voltam.

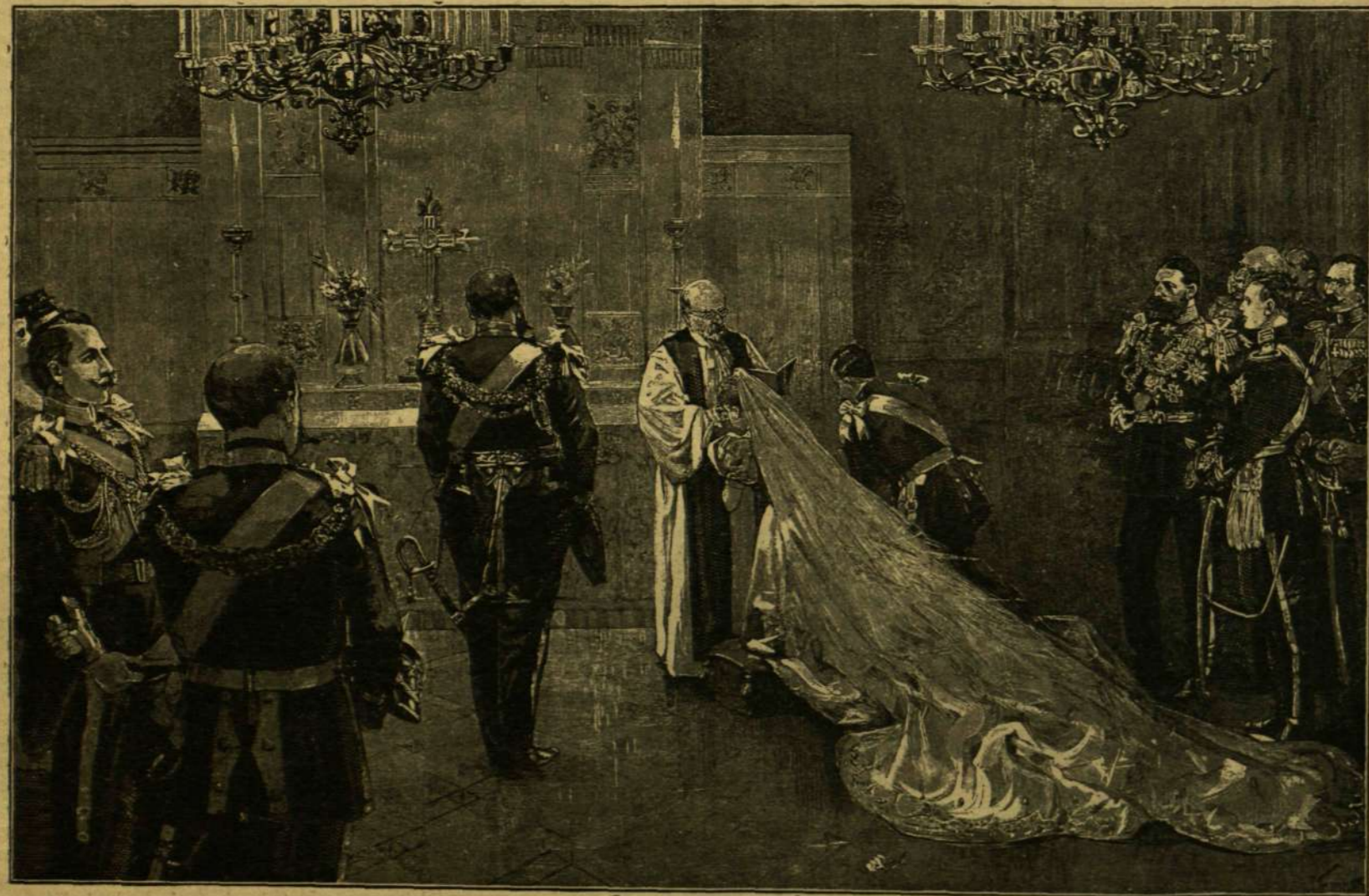
Új lakásba költöztünk. Nappal elég csinos kis lakás volt, hanem a mint este lámpát gyújtattam, egyszerre megnépesültek a falak s a padló, a mindenünnen előbujó csótánybogarakkal. Ijedten menekültem egyik szobából a másikba, az első szobából a konyhába, de ott még sürribben hulltak le a falakról s iramodtak ide-oda körültem ezek az ocsmány bogarak! Úgy megborzadtam, hogy a hideg kítőrt s fogaim vaczogtak a félelemtől. Pedig ez már azután volt, mikor a vesztett kutyával álltam szemben. De hát a nagy veszélynek mindig van valami fenséges hatása, mely a lelket egy pillanat alatt a magasba emeli az Istenhez, — hanem, hogy gondoljak én most arra, hogy «az isten kezében vagyok,» itt ez eleven piszok, e futkosó, nyüzsgő szenny között? Hisz még öreg cseledünk is, kit sóprőjével segítségül hívtam, csak a kezeit csapkodta össze.

— «Jaj, instálom, nem segít itt az én sópróm. Hisz annyi van, mint a bűn. Csak az Ur Jézus sópróbetné tisztára!»

Nem is segített az öreg Ilon sóprője, mert mint a szinpadi harcokban az elveszettek mindig visszatérnek, itt is olyan volt, mintha mind jönne vissza ismét és ismét. S én oly ideges lettem, hogy sirtam, — sirtam, míg belebetegültem.

A harmadik eset visszavezet oda, a honnan kiindultam: a mi karácsonyi varjunkhoz, Krákhöz.

Már a nyár vége felé volt, mikor egyszer a mint a kertben járunk, meglátok a fű között egy gömbölyű, szép gombát. Olyan sárgás színe volt, mintha urigomba lett volna. Lehajlok s fel akarom venni, de akkor, — akár csak a regékben, ha a gombák gnómká válnak, — előttem is fölugrik ez a gomba, mint egy mez-

A német császár.

Az edinburgi hercegnő.

Lloyd anglikán lelkész.

A menyasszony és vőlegény.

A román király. Alfréd edinburgi hercegnő.

FERDINÁND ROMÁN TRÓNÖRÖKÖS ÉS MÁRIA EDINBURGI HERCEGNŐ ESKÜVŐJE SIGMARINGENBEN.

Az anglikán (protestáns) szertartás a várkastélyban.

JELMEZES MULATSÁG A VÁROSLIGETI JÉGPÁLYÁN: A FELVONULÁS A JÉGVÁR ELŐTT.

Jantyk Mátys rajza.

telen, apró emberke! A mint kiterjesztett karokkal s hosszú lábakkal felszökken, éppen a szemem előtt, engem az ijedség úgy megütött, hogy még csak nem is sikoltottam, csak leestem eszméletlenül.

Mikor aztán magamhoz tértem, bágyadtan leültem a gesztenyefa alá s Julia nővéremmel együtt nevettem az én nagy ijedelmem felett. Mert ez azután történt, mikor már az oroszlan üstökét meghuzgáltam.

Még nevetünk, de egyszerre vékony, csipogó visítást hallunk, s a kis japán kakas futott ki az útra s csöriben erősen tartotta egyik kezénél fogva azt a meztelen apró emberkét, a ki engemet úgy megrémített.

Akkor már fölismerünk. Egy bőrszínű gyepi béka volt. Ez a borzasztó kis állat, mely annyira hasonlít az emberhez, mintha az első eszme lenne az ember teremtéséhez. Olyan, mint „Faust”-ban Homunculus, és talán azt is csipogja ez az emberke is: „lenni akarok! lenni akarok!” — s mintha e sürgős kívánságához eget-földet felkérne: mentsek meg fejletlen helyzetek korlátaitól, hogy teljes emberi létre jöhesse.

Julia napernyőjével ijesztgette a japánkát, hogy bocsássa szabadon s ne bántsa a sivalkodó gyepi Homunculus, de ekkor egyik mogoróbokorból előugrott *Krak*, átkapta derékán, úgy rántotta ki a kis kakas csöriből s futott vele egy darabon, aztán lebukott s szárnyra kapva, elszállt, elvitte.

Egy kis ideig még lerajzolódott a tiszta kék égen a Homunculus alakja a nagy fekete mádrárral, mely mint a sötét végezt úgy ragadta magát, hogy még mielőtt „lenni”, visszaszámzástassa a nemléte.

De aztán elmerültek az ég mélységes kékjébe, a távolság hullámai összecsapódtak felettük, s mi sohasem láttuk őket többé.

TÉLI REGE.

Künn hideg tél van, csikorgó hideg, de azért szaporán hull az apró szemű hó. Néha-néha egész hófelhő támad, a mint az éjszakai szél végig nyargal a háztetőkön s lesöpri a havat. Ablakom alatt egy-egy ember suban el fogvazagol, dideregve, felgyűrött kabátgallerral. Sétálni nem sétál senki. Ez az idő nem mulatozásra való. S a mint itt ülök jól befűtött szobámban, elgondolkozom, hogy mégis csak kegyetlen játékot űz a természet! Ez a retentő idő hány embernek okoz gondot, fájdalmat, kint! A szegény emberre valóságos istencsapása az ilyen zord tél.

S már-már elégiái hangulatba merülve, szemrehányó kifakadásba törtem ki, midőn behuny szemem előtt egy fényes, káprázatos kép vonult el. Képzetelem újra átéltem a minapi jelmezességémet, melynek emléke újra meg újra kísért. Az egész úgy tűnik föl előttem, mint egy tündér-álom, a mely talán nem is volt igaz.

De még sem! Abban a fényes látványosságban művész-szemek is gyönyörködtek s egy pár jelenetet rajzban is megörökítették számunkra. Ezek a művészi rajzok magukban is eleget mondanak. Az elsőn ott van a háttérben a jégvár, Hófehérke palotája, bizarr jégoszlopokkal, alabastrom falával, melyek oly csodálatosan tündököltek az éjszakában. Lent a síma jéglacon pedig tombol Karnevál herceg jó kedvű serege, az a sok jelmez alak, csupa előkelő úr és hölgy, a kit most nem kőd semmiféle illemszabály s fesztelenkedés engedi át magát a farsangi jégmulatság élvezetének.

Kipirult arccsal, deli tartással keringenek a párok, a tarka-barka jelmez csoportok egymást követik s a gyermekhad vígan futkároz. A kocsolya még nekik is szárnyat ad s ha egyik-másik elterül is a jégen, — se baj! — talpon terem mindjárt.

S ott van második képünkön Hófehérke kivonulása, mikor Karnevál herceg elragadván őt tündérvárából, diadalmenetben hordozza körül.

Magas szánon ül Hófehérke, a bájos *Schönfeld Vilma* kisasszony, a bérzes Szepeesség magyar lánya, kinek sugár alakját fehér menyasszonyi ruha fűdi. Fején korona ragyog, mely alól dús haja omlik alá, lágyan boritva a lecsingő, könnyű fehér fűtyöltől. A fejedelmi szánt koreszolyázó jegesmedvék röpitik tova.

Az előtérben balra Karnevál herceg (*Szentgyörgyi úr*) szinte röpül, hogy becses zsákmányát bemutathassa a bámuló sokaságnak. Pompás alak, a mint rajta lovagi köpenyét libegteti a szél. Nyomában iringál *Rohoneyz Gida*, a jég-ünnep ezermestere, a kanadai vadászok festői ruhájában. Bár ezen a képen is felismerhető, bemutatjuk külön is sikerült arcképét ebben az érdekes jelmezben. Utána siklanak a jégpálya szépségei, szintén érdekesnél érdekesebb jelmezekben.

... S a mint e fényes ünnep tarka képei felújulnak emlékezetemben, kezdek kibékülni a a téllal, a nagy hideggel, hiszen, ha nincs tél, nem gyönyörködünk volna abban az igéz, pompás látványosságban. Kovács DÉNES.

VÁRKASTÉLY A KÁRPÁTOKBAN.

REGÉNY VERNE GYULÁTÓL.

Franziából fordította HUSZÁR IMRE.

(Folytatás.) (5-ik közelemény.)

IV.

A hír, melyet a pásztor vitt haza, csakhamar elterjedt a faluban. Koltz uram, drága messze-látójával felfegyverkezve, haza ment Deck Miklós és Mirióta kíséretében. E pillanatban már csak Frik maradt a terraszon, körülvéve mintegy húsz embertől, férfiaktól, nőktől és gyermekektől egyaránt, a kikhez még néhány cigány is csatlakozott és ezek korántsem voltak kevésbé izgatottak, mint Macsesd lakói. Mindenki összeseregelt Frik körül és zaklatta őt kérdésekkel, a pásztor pedig oly büszke önérettel beszélt, mint a ki valami nagyon rendkívüli dolgot látott.

— „Igen, — ismétlé, — a várkastély füstölgött; még most is füstölög és füstölni fog mindaddig, míg kő kövön marad belőle.”

— „De ki gyújtotta azt a tüzet?” kérde egy vén asszony, összecsapva a kezeit.

— „A csort, — felelé Frik, az ottan szokásos néven nevezvén az ördögöt, — a gonosz lélek jobban szereti a tüzet élesíteni, mint eloltani.”

E szavak után természetesen mindenki igyekezett észrevenni a füstöt a vártorony orrán. Végre is a többség váltig állította, hogy tisztán látja, noha ily távolságból teljességgel láthatatlan volt.

E rendkívüli tünemény hatása felülmúlt minden képzelmet. Ezt nyomatékosan ki kell emelnünk. Ha az olvasó magát a Macsesd falu lakosságához hasonló kedélyhangulatba helyezi, nem fog többé csodálkozni az alább elmondandó tényeken. Nem kívánom, hogy higgyen a természetfeletti dolgokban, hanem csak azt tartsa szem előtt, hogy e tudatlan nép tartózkodás nélkül és feltétlenül hitt bennük. A Kárpátok kastélya gyanus volt eddig, a mig lakatlannak látszott, ezentúl rémületet is fog kelteni, miután úgy látszik, hogy laknak benne és pedig, én Istenem, milyen lények!

Volt Macsesden egy gyülekező-hely, a melyet az ivók sürin látogattak, de azok is szerettek, a kik ugyan nem ittak, hanem esténként szívesen elbeszélgettek egyről-másról és a saját dolgaikról is. Magától értetik, hogy ezek, vagyis a nem ivók, nem nagy számmal voltak. E helyiség a falu fő- vagy helyesebben egyetlen koresmája volt.

És ki volt a koresma tulajdonosa? A Jónás nevű zsidó, bizalmat gerjesztő arezi, fekete szemű, hajlott orrú, előretört alsójáku, sima hajú, mintegy hatvan éves derék szemita, hagyományos kecskeszakállal. Az alázatos és lekötőzödő modorú koresmáros szívesen kölcsönözött apróbb ésszegek egy-két másik falubelinek a nélkül, hogy nagyon követelő lett volna akár a biztosíték, akár a kamat tekintetében. Csak az adós által elfogadott fizetési határidő pontos megtartását kívánta. Adná Isten, hogy az Erdély-

ben megtelepedett zsidók valamennyien oly jóra-való emberek lennének, mint a macsesdi koresmáros.

Fájdalom, a derék Jónás kivétel. Hítsorsosai és a mesterségebeli kartársai, — mert valamennyien koresmárosok és egyúttal fűszerárú-sok, — a kölcsönadás mesterségét oly elvek szerint gyakorolják, melyek nyugtalanító szímben tüntethetik fel az oláh parasztság jövőjét. A földbirtok a benszült faj kezéből nem sokára át fog menni az idegen faj kezére. A zsidók behajthatatlan előlegeiknél fogva a jelzőlogilag lekötött földbirtokok tulajdonosai lesznek és ha az „igéret földje” nincs többé Izraelben, egykor talán az erdélyi földabrosz fog szerepelni.

A „Mátyás király” vendéglő, — ez volt a neve — a Macsesd falu főutcájától végig szelt terrasz egyik szögletén állott, a bíró házával átellenben.

A félig fából, félig kőből épült ócska ház helyenkint nagyon meg volt ugyan rongálva, de a falait borító dús kúszó növények nagyon esalogatón csábították az embert a belépésre. Az épület földszintes volt, üveges ajtóval a terraszra. A látogatók mindenekelőtt egy nagy szobába léptek be, a mely el volt látva asztalokkal a poharak és padokkal a vendégek számára, továbbá pohárszékekkel, a melyben edények, kancsók és palacsok pompáztak és egy feketére mázolt pénztárral, mely mögöl Jónás a vendégeit szolgálta ki.

E szoba a világítását négy ablakon keresztül nyerte, melyek közül kettő a homlokzat felé nyílt, kettő pedig az ellenkező oldalon volt. Émezek közül az egyiket teljesen elborította a kúszó növények zöld függőnye, annyira, hogy alig szűrődhetett át rajta némi világosság. A másikból végig lehetett látni az egész alsó Vulkan-völgyön. Nehány lábnyira az ablak-mélyedés alatt a Nyad hegyi patak vize zúgott rohamosan. E patak az Orgall felsik magaslatain fakadt, melyeket a várkastély épületei koronáztak, s onnan futott alá a hegynyak lejtőjén; különben bőven szaporítván vizét a hegyi erek még a nyári évszakban is, zúgva hömpölygött le az oláh Zsilbe, melylyel rövid futása után egyesült.

Jobbról a nagy szoba mellett, hat apró szoba bőven elég volt azon ritka vendégek elszállásolására, a kik a határ átlépése előtt meg akartak pihenni a „Mátyás király”-nál. Bizonyosak lehetnek a szíves fogadtatás, a mérsékelt árak, a fogadós figyelme s szolgálattétsége és a jó dohánnyal, a melyet Jónás a vidékbeli legjobb „trafikokban” szokott bevásárolni. Maga a fogadós egy szűk padlásszobában lakott, melynek ablaka a háztetőről egyenesen a terraszra nyílt.

Ugyanezen május 29-én este e koresmában gyűltek össze Macsesd falu honoratiorai: Koltz uram, Hermod iskolamester, Deck Miklós, az erdész, mintegy tizenketten a falu tekintélyesebb lakói közül és Frik a pásztor is, a ki nem volt a legutolsó a gyülekezetben. Patak orvosi hiányzott az előkelőségek közül. Kevéssel azelőtt sürgősen hívták egy régi betegéhez, a ki csak öt várt, hogy átszellemlhessen a túlvilágra. De a „doktor” megígérte, hogy ő is oda megy, mi-helyt az elhunynak nem lesz ró többé szüksége.

A jelen voltak addig is a napirenden levő nagy eseményről beszélgettek, mindazonáltal nem a nélkül, hogy ne ettek és ne ittak volna. Jónás az evőknek „mamaligát” (kukoricza-malét) szolgáltat fel, mely frissen fejt tejjel fölleszerve, éppen nem megvetendő eledel. A vendégek számos apró pohárral fogyasztottak el abból az erős égett borból, mely oly könnyedén folyik alá az oláh torkokon, mint a friss víz; nem is drága és jelentékeny fogyasztásnak örvend a kárpáti vidékeken.

Megjegyzendő, hogy Jónás koresmáros csak „tányéron” szolgált fel, vagyis csak az ülő vendégeknek, mivel a tapasztalás arra tanította, hogy az ülő vendégek többet fogyasztanak, mint az állók. Ez este az üzlet jónak ígérkezett, mert a vendégek szinte habja kaptak egymással a padokért. Jónás ugyancsak folyvást járkált ki egyik asztaltól a másikhoz a kancsóval, melyből egyre töltögette a folyvást kiürült poharakat.

Esti kilenczefél óra volt. A jelen voltak már alkonyat óta vitakoztak egymással a nélkül, hogy a teendők iránt meg tudták volna egyezni. Csupán egy dologban értettek egyet, abban, hogy a kárpáti kastély, ha ismeretlen lények laknak benne, Macsesd falura nézve ép oly

veszedelmessé lesz, mint egy puskaaporos torony valamely város végén.

— „Biz ez komoly dolog!” — mondá Koltz uram.

— „Nagyon komoly!” — mondá az iskolamester, elváthatatlan pipájából nagy füstöt bocsátva.

— „Nagyon komoly!” — ismétlé az egész gyülekezet.

— „Kétségtelen, — tevő utána Jónás, — hogy a várkastély rossz hírneve már is sok kárt okozott az egész vidéknek” ...

— „És ezentúl még rosszabb lesz a dolog”, — vető utána Hermod mester.

— „Idegenek ritkán vetődtek ide”, — jegyzé meg Koltz mester felsőhajta.

— „Ezentúl meg éppen nem fognak ide vetődni”, — mondá Jónás együtt sohajtván a bíróval.

— „Sok lakos már készül is innét elköltözni”, — mondá az egyik vendég.

— „Már mint én is, — viszonzá az egyik paraszt, — elköltözöm, mielőtt eladhatom a szőlőmet.”

— „No, arra ugyan nem találz vevőt, barátom!” vágott vissza a koresmáros.

Idáig jutottak beszélgetéseikben a derék emberek. A kárpáti kastély által okozott rémület mellett, felébredt bennük sajnálatos módon megsértett érdekeik érzete is. Nem jött ide többé utazó és Jónás mester koresmájának jövedelmei tetemesen lepadtak. Nem jött többé idegen, és ennek következtében Koltz mester veszteségeket szenvedett a hidván tekintetében, a melynek bevételei fokozatosan csökkentek. Nem akadt többé vásárlójuk a Vulkan-szorosban levő fekvőségeknél; következőleg a tulajdonosok még csekély árért sem tudták eladni birtokaikat. Ez már több év óta így tartott és a már is nagyon terhes helyzet még rosszabb következményekkel fenyegetett.

Ha már így álltak a dolgok, mikor a várkastély lakói oly tartózkodók voltak, hogy még látni sem lehetett őket: hát még mi lesz majd ezentúl, ha jelenlétüket kézzel fogható jelek bizonyítják?

Frik pásztor tényleg kötelességének tartotta, bár kissé vontatott hangon, e szót mondani:

— „Talan mégis szükséges volna” ...

— „Micsoda?” — kérdi Koltz uram.

— „Oda menni és megnézni a dolgot közelről.”

Mindnyájan egymásra néztek; aztán lesütöttek a szemüket és az indítványra senki sem válaszolt.

Ekkor Jónás Koltz uramhoz fordult és meglehetősen szilárd hangon mondta:

— „A kagymelend pásztorra megmondta az egyetlen teendőt.”

— „Már, hogy a várba menjünk?” ...

— „Oda bizony, jó barátim, — viszonzá a koresmáros. — Ha a vártorony kéménye füstölög, az azt jelenti, hogy ott tűz is van, és ha tűz van, hát akkor azt valakinek a keze gyújtotta” ...

— „A keze ... ha nem karmok voltak!” — mondá egy vén paraszt a fejét csóválva.

— „Mindegy, akár kéz, akár karom, — mondá a koresmáros. — Most történik legelőször, hogy a kastély egyik kéménye füstölög, mióta Gortz Rudolf báró innét eltávozott” ...

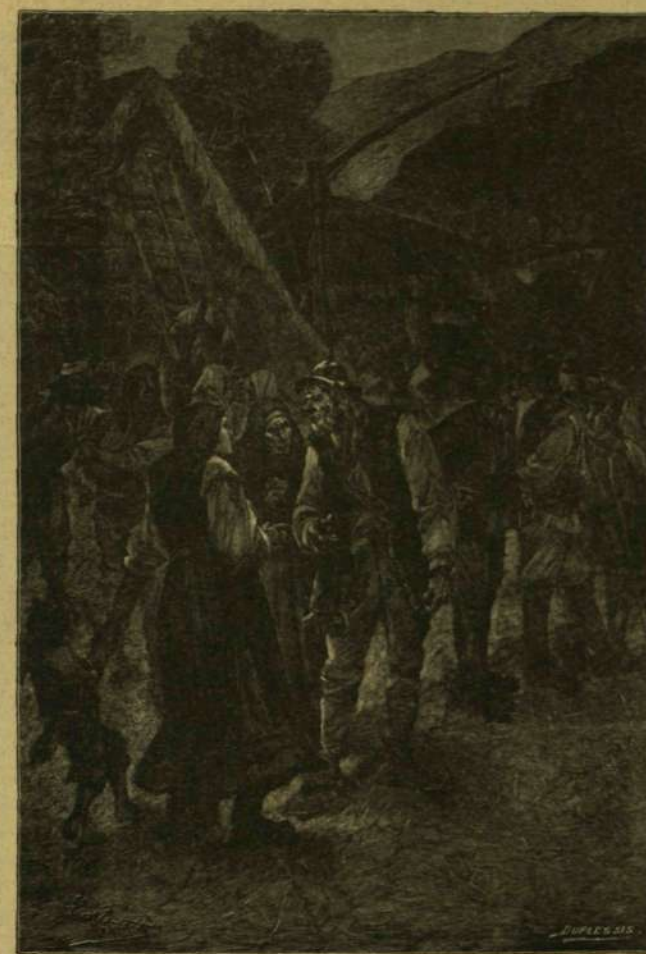
— „De lehetséges, hogy a kémény már ezelőtt is füstölgött, a nélkül, hogy valaki észrevette volna.” — jegyzé meg Koltz mester.

— „No, ezt ugyan sohasem fogom elhinni!” — viszonzá Hermod mester élénken.

— „Pedig nagyon lehet, — felelé a bíró, — mivel eddig még nem volt messzelátónk, a melylyel vizsgálhattuk volna, mi történik a várban.”

E megjegyzés igen alapos volt. A tünemény már régóta és több ízben ismétlődhetett és még Frik pásztor figyelmét is elkerülhette, bármilyen jó szemei voltak is az őregnek. Bármint legyen is, akár régóta füstölgött a kémény, akár pedig ma először, annyi bizonyos, hogy jelenleg emberi lények tartózkodnak a kárpáti kastélyban; ez pedig igen nyugtalanító dolog volt a Vulkan és Macsesd falu lakóira nézve.

Hermod mester ekkor a saját megjegyzésének támogatásul a következő megjegyzést kockáztatta:

— „A csort!” felelé Frik.

VÁRKASTÉLY A KÁRPÁTOKBAN.

— „Emberi lények, barátim? ... Ezt én teljességgel nem hiszem. Miért támadna emberi lényeknek az a gondolata, hogy a várkastélyban keressek menhelyt és hogyan is juthattak volna oda?”

— „Hát kik legyenek azok, a kik oda betolakodtak?” kiáltá Koltz uram.

— „Természetfeletti lények, — viszonzá Hermod mester nyomatékosan. — Miért ne lennének szellemek, kísértetek, koboldok, vagy talán éppen gonosz tündérek, vampyrok és lámik, a kik szép asszonyok alakjában jelennek meg?” ...

E sorrend elszámlása alatt minden szem a „Mátyás király” nagy termének ajtaja, ablakai és kémenezéje felé fordult. Mindenki a felett tűnődött, vajjon nem fog-e megjeleni egyik vagy másik az iskolamester által emlegetett kísértetek közül.

— „De barátim, — jegyzé meg Jónás, — ha azok a lények csakugyan szellemek, akkor nem értem, miért gyujtottak tüzet, mert tudtommal a szellemek nem szoktak főzni.”

— „Hát a boszorkánykonyha? — viszonzá Frik. — Nem tudod, hogy a boszorkánykonyhában tüznek kell égni?”

— „Minden bizonynyal”, mondá az iskolamester, ellenmondást nem tűrő hangon.

E válasz vita nélkül elfogadott és valamennyinek az volt a véleménye, hogy nem emberek, hanem természetfeletti lények választották a kárpáti várkastélyt üzemeltető színhelyül.

Deck Miklós eddig nem vett részt a beszélgetésben; csupán arra szorított, hogy figyelmesen hallgassa, a mit egyik-másik jelenlevő mondott. A titokzatos, ódon, fantasztikus alakú várkastély kezdettől fogva tárgya volt kíváncsiságának és tiszteletének. És, noha Miklós ép oly hisztérius ember volt, mint Macsesd falu akármelyik lakója, bátor ember létere nem egyszer nyilvánította abbeli óhaját, hogy kedve volna fölmenni az ódon épületbe.

Képzeltető, hogy Mirióta makacsul ellenzete a kalandos vállalkozást. Semmi köze sem lett volna hozzá, ha akkor győtrődik ily gondolatokkal, mikor még azt tette, a mi neki tetszett. De egy völgyén már nem a saját ura és ily kalandok kockázatát nem völegényhez, hanem bolond emberhez illő dolog. Mindamellett a leányka, könyörgései dacára is, még mindig attól félt, hogy a jegyese végre fogja hajtani a szándékát. Csak az nyugtatta meg kissé, hogy Deck Miklós nem jelentette ki határozottan,

hogy el akar látogatni a várkastélyba, mert ez esetben senkinek, még Miriótának sem lett volna annyi hatalma felette, hogy őt visszatartóztassa. A leány jól tudta, hogy a jegyese soha sem elszánt fiú, a ki az adott szót soha nem mészálja meg. A mit mond, azt meg is teszi. Miriótát csakugyan halálos aggodalmak is győrték volna, ha tudja, mily gondolatokkal tépelődött Miklós e perczen.

De miután Miklós hallgatott, senki sem vette figyelembe az öreg pásztor indítványát. Meglátogatni a kárpáti kastélyt most, mikor kísértetek jártak benne, ki merné ezt tenni, ha csak teljesen el nem ment az esze? ... Mindenki talált is elég okot, hogy azt a feltevést elhárítsa magáról. ... A bíró már korosabb volt, hogysem ily nehéz vagy útra vállalkozhassék. ... Az iskolamesternek az iskolában volt dolga. Jónás nem hagyhatta magát a koresmáját, Frik sem a juhait, a többi parasztnak pedig elég teendője volt a marha és a széna körül.

Bizony egyik sem mert ilyesmire vállalkozni és mindegyik azt mondta magában:

— „A kinek bátorsága volna elmenni a várba, könnyen megsehitik, hogy többé soha sem térne vissza.”

E perczen a koresma ajtaja hirtelen kinyílt az egész gyülekezet nagy ijedelmére.

(Folytatása következik.)

EGYVELEG.

* A lóhús evése Franciaországban mindinkább terjed. Maguk a párisiak a múlt évben 21,231 lovat, 275 szamarat és 61 öszvért ettek meg, csak azokat számítván, melyek hivatalosan feljegyeztek. A lóhús egyes részei egyenlő áruak a marhahússal.

* Tizezer hivatászerű koldus van jelenleg Párisban. A legelőkelőbbeknek külön utcaszarkuk van s oly jól megdolgnak, hogy mindeniknek külön lakása van saját butorzatával, míg az utcai koldusok nagyobb része bérelt ágyakban alszik.

* Vasuti ellenőroket alkalmaznak újabban a német vasutakon; az ellenőrok kötelessége minden nagyobb állomásnál sorba járni a vonatot s megvizsgálni, hogy minden utasnak van-e kényelmes helye s nincs-e nagy túltömöttség.

* Igen értékes ékszerket szokott hordani előadásai alatt is Langtry asszony, a híres angol színésznő. Legújában Manon királynő szerepében használt ékszerének értéke 60—70,000 font sterling volt, azaz mintegy három negyed millió forint, köztük egyetlen gyémánt és rubin nyakék, melyet a harmadik felvonásban viselt, majdnem százezer forintot ért. Langtry asszony oly estéken, midőn ily drága ékszerket visel, egy titkos rendőrt, detektív szerződött, ki előadás közben a színpalak közül vigyáz ékszerreire, s mikor kijő a színpadról, folyvást mellette van.

* Az emberi test növeséről a „British Medical Monthly” a következő adatokat közli: A fiuk 11-ik, a lányok 14-ik életévükben nekem legerősebben, a leányok 15-ik életévükben előrik teljes magasságukat, de teljes súlyukat csak a 20-ikban. A fiuk 11-ik életévkéig erősebbek, mint a lányok, ezentúl 17-ik évig a leányok vannak előnyben s aztán ismét a fiuk. A gyermekek nagysága és súlya novemberből ápriliséig igen keveset gyarapszik, áprilistől júliusig nőnek, de súlyból vesztenek, júlistól novemberig súlyban gyarapodnak, azonban nem nőnek.

* Narancsot el lehet tüntetni, ha közepén keresztül löjnk golyóval, mert a golyó oly parányi kis részekre hordja szét az egész gyümölcsöt, hogy egyes részeket megtalálni is nehéz. Így állítják, a kik próbát tettek narancsok átlövésével.

* A különöz gyűjtők számat a legközelebbi bécsberlini versenylovaslás is megszaporította, a mennyiben akadtak egyes lelkes katonatisztek, kik a versenyben győztes, de a kimerültség folytán elpusztult lovak patáit gyűjtik össze enlékül.

* A majomnyelv tanulmányozója, Garner tanár, most a Kongó vidéken tartózkodik s már egy esimpanz és két gorilla társalgásának is örvend. Egész augusztusig ott maradt s igyekszik fog az erdőben is felkeresni kedvelt majmait.

* A Szahara pusztán artázi kntak fúrása által már mintegy 5 millió hectár földet alakították át termékenyűre. Az egész Szahara különben 360 millió hectár területű s így a sivatag még sokáig lesz túlnyomó ott.

JELMEZÉS MŰVETSÉG A VÁSÁRNAPI UJSÁG TITKÁRSÁGÁNAK KÉSZÍTÉSÉRE KIVONULÁSA A JÓVÁBÓL.

H. Hirsch képe rajta.

Sír a nóta, magyar nóta,
Muzsikálnak este óta,
Messze-messze, idegenbe,
Mesebeli tündérekertbe:
Egy párisi fogadóba,
Fogadóba.

Mennyi érzés, mennyi bánat,
Szíve van tán a nótának:
Oly szomorún sirdogálja,
Mi a napi mulatsága
Kondoroson a bojtárnak,
A bojtárnak.

A teremnek minden lángja,
Mintha pásztortüzzé válna.
Csak itt lent a ezifra lányok,
Fényes urak, asszonyok
Nem figyelnek a nótára,
A nótára.

Nevetgélnek, beszélgetnek,
De ők arról nem tehetnek,
... Tudja a jó mindenható,
Mi is azon sírni való:
Hogy a ménész ott delezget,
Valahol, egy csárda mellett,
Csárda mellett!

Páris, 1892.

Szaboleszka Mihály.

* Fölvastatott a Kisfaludy-társaság december-havi ülésén.

Pataky László rajza.

MAGYAR UTAZÓ AUSZTRÁLIÁBAN.

III*

Fenichel Samu fiatal utazó hazánkba, ki már egy év óta tartózkodik, buvárkodik Új-Guinea német részében, s kitől a «Vasárnapi Ujság» már két érdekes tudósítást közölt múlt évben, közelebb ismét hírt adott magáról. Hozzám intézett levelének közérdekű részeit ezuttal is sietek olvasóinkkal megismertetni.

Bongu (Német-Uj-Guinea), 1892. okt. 18.
Édes barátom!

Augusztus 6-iki szíves levelét, valamint a kéresztökötés alatt küldött folyóiratokat tegnap kaptam meg és sietek is válaszolni.

Ne vegye, kérem, rossz néven, hogy multkor levelemben ígért «részletes jelentésszerű tudósításom» ma újra elmarad; mert többféle okom van ígéretem teljesítésének halogatására. Először is hiányzik el, hogy a vadonban barangolt sok (eddig nem ismert) nehéz körülmény kényeszeri másképp cselekedni, mint otthon maga is tervezte. Egy természetbúvár első útja valóságos iskolája a természethez való alkalmazkodásnak és praktikuságeltanulásának. S alig képzelhető, mennyire megváltozik az ember elveiben, ha itt magára hagyatva működik. Látja, én a czélszerűség em-

bere lettem. Itt létem minden percét, éjjelit és nappalit, tanulmányaim, ismereteim kibővítésére fordítom, s így nem igen gondolhatok írásra. Másfelől, míg ismételtelen meg nem győződöm arról, hogy megfigyeléseim nem tévesek-e, s nem csak az első behatás röpké képei, addig óvakodom olyasmit közölni, a mi netalán későbbi kutatók bírálatát ki nem állan.

Egy népet, még pedig egy ily népet, mint a kőkorszakban élő vad pápuák népét ismerni és róla írni, nem oly könnyű, mint sokan képzelik. Idő, idő és ismét idő kell hozzá, hogy az utazó megfigyelései alaposak és hibátlanok legyenek. Hogy példával éljek, megemlítem Zöller Hugót, a «Kölnische Zeitung» híres tudósítóját, kit afrikai és braziliai expedíciója után az első rangú utazók közé sorolnak, s a ki pár évvel ezelőtt itt is megfordulván, utazásáról egy, Németországban annak idején nagy figyelmet keltett vastos könyvet írt. Nem czélom most e munkát bírálni, csak azt mondom, hogy egyik hazugság és koholmány a másikat éri benne. Mit tett Zöller, s hogy jutott közölt adataihoz? Mintegy két hétig volt az e falutól alig 2 kilométernyire fekvő Porte-Constantine-ben és e rövid idő alatt leírva mindazt, mit a hivatalnokoktól hallott, ő maga meglehetősen néhány szori ide-oda látogatása útján szerzett tapasztalataival. Képzelteti már most, mily alaposak Zöller úr tudományos leírásai!

Én egy ősi pápu faluban lakom. A bennszülöttek nyelvét (mintegy ezer szó betanulása után) már folyékonyan beszélem, mindennap köztük vagyok, köztük eszem, szórakozom, érintkezem és mégis csak lassan-lassan ismerem meg őket. De

megfigyeléseim legalább igazak, jök és kipróbáltak. On és az olvasó — mivel ily kevés életjelt adok magamról — azt hiszik talán, hogy télen-gyében töltöm időmet; pedig korántsem heverek. Vaskos füzeteket irhatnék már össze utamról és megfigyeléseimről, de szándékosan nem teszem még egyelőre. Hogy azonban fogalma lehessen fáradhatatlan kutatásaim eredményéről és elfoglaltságomról, legyen megjegyezve, hogy eddigi gyűjteményem száma a 10,000 felé jár. Ennek legnagyobb része néprajzi érdekű, nem egy megbecsülhetetlen fontosságú unikum-tárggyal, melyet a Finisterrae hegységnek oly lakóitól cseréltem be, kik közt európai ember még nem járt. Van aztán 2000—3000 rovarom, lepke, rák, tengeri állatom, növényem, kőzetem és számos hulló-felém. Gondolja még hozzá, hogy az utóbbi három hónap alatt 120-nál több szép trópusi madarat löttem és preparáltam, melyek közül az előbbi postával 71 darabot küldtem és most 44 példányt küldök haza a Nemzeti Múzeumnak. S mindezt természetesen egymagam végzem, néhány szolgám segítségével.

Eddig négy nagy és számos kisebb puhatolózó expedíciót vezettem az ismeretlen Finisterrae-hegységbe és mondhatom, már is fontos földrajzi fölfedezéseket tettem. Legközelebb a hegység legmagasabb pontját fogom megmászni, s ha ez sikerül, akkor már csakugyan részletesebben leírom az utamat és eredményeit. Számításom szerint jövő év nyaráig maradok itt és akkoriig bevégezzen kutatásaimat, dús gazdag eredménnyel térhetek vissza forrón szeretett hazámba. Egészségem az elmúlt száraz időszakban igen jó volt, alig pár-

* Az I. és II. közlemény a «Vasárnapi Ujság» 1892. évi folyamában jelent meg. Fenichel úr a maga jószántából ment szülőföldéről, Nagy-Enyed vidékéről világot látni. Majd azonban tudományos köreink figyelmét is magára vonta alapos föld- és természetrajzi kutatásaival. Így utólagosan a Magyar Nemzeti Múzeum is megbizta, hogy részére nép- és természetrajzi adatokat gyűjtjön, s e czéla segélyezéssel is járul a fiatal tudós költéséhez. — Szerk.

szor feküdtem betegem malária-lázban; hanem már vége a szép időknek; jönnek az esős, kritikus napok.

A fentebbi levél Friedrich-Wilhelmshafen gyűjtőhelyen van feladva okt. 26-án, és mivel Kolozsvárra decz. 16-án érkezett, 51 nap alatt tette meg Singaporén és Triszten át a hosszú tengeri utat. Miként látjuk, a *Dampier* szigetre tervezett expedíció, melynek előkészületeiről Fenichel multkor közölt leveleiből értesültünk (a Nemzeti Múzeum sürgönye folytán) elmaradt. Az ismeretlen földek kikutatása helyett Fenichel — úgy látszik — a mennél dúsabb gyűjtésre fordítja idejét, s hogy ezt mily bántulatos, igazán meglepő eredménnyel teszi, azt mostani tudósításának számadatai már is eléggé mutatják.

VERES ENDRE.

HÜTLEN SÁFÁROK.

Irta Lenőtre G. — Francziából T. Gy.

Egy izben *Voltaire*-t a rossz időjárás néhány napig ferney-i kastélya termeiben tartotta vissza. Mindenféle szórakozásból kikopván, vendégei arra kérték a költőt, hogy valami érdekes elbeszélést mondjon el.

— «Jó lesz-e valami tolvaj-mese?» kérde *Voltaire*.

— «Halljuk, halljuk!»

— «Nos, hát egyszer volt egy pénzember...»

A vendégek várták az elbeszélést folytatásáért, de *Voltaire* karszéke hátra dőlve hallgatott.

— «És aztán?» kérde egy vendég.

— «Hát semmi. Én önöknek egy tolvajmesét ígertem, s az ímént elmondottakban minden befoglaltatik.»

Ne tessék gondolni, hogy ez adomát a mostani botrányos események hozták emlékezetembe. A világrt sem! Ma reggel véletlenül egy vaskos régi könyv jutott kezembe, mely Franciaországnak a régi monarchikus uralom alatti pénzügyi állapotait taglalja. Nagy ámulatomra majd minden lapon a következő szavakat olvastam: *Felakasztott, — a montfauconi bitófa, — halálra ítélve, — a kinzó kamrában meg-hall, — lefejeztetelt, — felakasztatott, — felakasztatott, — felakasztatott.*

Mindez felkeltette kíváncsiságomat, és képzeld csak, nyájás olvasó, a könyvben egy időrendi táblázatot találtam, melyben Franciaország valamennyi főntendánsainak és pénzügyminisztereinek nevei és viselt dolgai foglaltatnak. Mondhatom, gyönyörű és épületes dolgokat olvastam!

A XVI. század elején a pénzügyek élén *Enguerrand de Marigny* állott. Szép külsejű, szelímes és finom modorú ember lévén, nem sokára az egész udvar kedvencévé lett. A király, kinek fényűző és pazar ízlését legyezgette, kegyének minden látható jeleivel elhalmozta. Marigny egymás után kamarásává, longuevillei gróffá, a Louvre parancsnokává, miniszterelnökké, kormányzó segédé, a kincstári elnöké lett. Természetes, hogy a magas polczra jutott kegyeneznek utóbb sok irigye akadt.

S nem is ok nélkül, mert *Marigny* oly jól értette dolgát, hogy midőn X. Lajos trónra jutott, nem volt a kincstárban annyi pénz, a mennyivel a király Rheimsba utazhatott volna, hogy magát megkoronáztassa. A király nem igen akarta *Marigny*-t számádsára szorítani; de *Valois Károly*, ki az államtanácsban szavazattal bírt, egyenesen megkérdezte a főntendánstól, hogy hát hová is lett a kincstár pénze?

— «Erre nagyon egyszerű a felelet, — viszonzá *Marigny* ingerült hangon; — a felet önnek adtam, szép uram!»

— «Hazudik!»

— «Inkább ön hazudik, kedves ur!»

A két főúr már kardot rántott, hogy az ügyet az akkori szokás szerint a helyszínen rögtön elintézzék, de mások közéjük léptek s kardjaikat elszedték. *Marigny*-t elfogták és néhány nap múlva a király hírnökei trombitásöz mellett mindenkit felhívták, hogy a kinek panasz van *Marigny* ellen, a királynak jelentse be, s példás elégtelt fog kapni.

Ez a vizsgálati bizottságok eredete!

Nem jelentkezett ugyan senki, de azért *Ma-*

rigny-t mégis halálra ítélték. *Valois Károly* a bukott miniszter irományait és levelezését ideje korán lefoglaltatván, teljesen tisztára mosta magát, *Marigny*-t pedig Montfaucon-ban kivégezték.

Utódja, *Gérard de Suelte*, rövid idő alatt húsz millió frankot rakott zsebre, mely összeg mostanában majdnem háromszáz milliónak felel meg. Vád alá kerülvén, a kinzó kamrában halt meg, hulláját 1422 január 20-án a Gréve-téren lévő állandó bitófára kötötték fel. Utódját, *Rémi Pétert*, *Montigny urát*, 1328 ápril 23-án a parlament itelele folytán szintén felakasztották. Utána *Perrin Maré de Macheut* került 1358-an a bitófára. A szegény ördög a menedékgöggel bíró *Saint Jacques de la Boucherie* templomban bújt el, honnan azonban Páris városának főporkolábjá elhurcoltatta. Hasonló sors érte *Siran Réné*-t; *Orleans Lajos* hercegezt pedig, a király fivérét, ki *Siran* után állott a pénzügyek élén, 1407-ben meggyilkolták.

*Montaigne János*t, a királynak íranta való barátsága miatt, az a kedvezés érte, hogy őt 1409 október 17-ikén csak lenyakazták. Hasonlóképen járt utódja, *Dessessars Péter*, kit kegyelemből szintén lefejezték, s pedig nem azért, mintha ő ellene valami különös panasz merült volna fel, hanem mivel hagyomány szerint minden főntendánst halálra kellett ítélni. Ez már az állással járó kellemetlenség volt.

Semblancay báró, kit sikasztással vádoltak, szintén Montfauconba jutott. A nyakára vetett kötéllal egy álló óráig állt a latorján, mivel azt remélte, hogy kegyelmet nyer. *Gentil Réné*, *Semblancay* utódja, 1532-ben jutott a bitófára.

IV. Henrik király, azon feltevésben, hogy becsületes pénzügyi kezelőt nem talál, a főntendánsi hivatalt végképen eltörölte. Az azután működő pénzügyi főnökök közül *Fouquet* életfogytiglani börtönre lett ítélve. *Lau* megszökött és száműzöttesben halt meg, valamint *Terray* *abbé* is vad alá került számtalan visszaélései miatt. A hosszú sorozatban végre egyetlen egy becsületes ember is találkoztunk. *Rouille de Coudray*, ki nem lopott ugyan, hanem a bort nagyon szeretett.

Valamivel utóbb az államkincstár tolvajaival már nem bántak oly kegyetlenül, sőt némelykor a vizsgálatok valóságos operettzerű modorban végződtek. Így például a restauráció alatt *Ouvard* bankár ült a Conciergerie börtönében, ki mint a Spanyolországban működő hadsereg főszállítója, annyira vitte a dolgot, hogy a katonák éhen haltak. *Ouvard* az üzlettel háromszázezer frank évi jövedelemmel vonult vissza; de a törvényesség őt millió frank kártérítésre ítélte. Magától értetődik, hogy *Ouvard* nem fizetett s ennek folytán öt évi börtönre ítéltetett. *Villele* miniszterelnök szemrehányólag azt mondta *Ouvard*-nak, hogy nem tartja tisztességes dolognak, ha valaki magát pénzért bezáratja. Erre *Ouvard* azt felelte:

«Engem öt millióért öt évre ítélték el, tehát évenként egy milliót keresek. Ha miniszter úr szíves lesz engem egy oly üzlettel megbízni, mely szintén annyit hozna, rajta leszek, hogy a börtönből kiszabadulhassak; ha nem, akkor hadd keressen meg békében öt milliómat.»

A fejezék milliómos különözökösei és örült költelezése azon időben közbeszéd tárgyává lón. Czellájának ablaka alatt a legtrikább virágokkal beültetett kertet csináltatott, az ablak rácsozatát különféle külföldi kúszó növények fűdték be egészen. Két fiatal ember, kik adóságot miatt börtönbe jutottak, csakis *Ouvard* közbenjárása mellett szabadultak ki, mivel a dúsgazdag bankár kéz alatt az uszorások követeléseit összevásároltatta. Esténként fényes ebédet adott, melyeken néhány zeneelő fogolytársá Haydn és Mozart remekműveit játszottta. A Conciergerieben sohasem éltek oly vig napokat, mint *Ouvard* rabsága alatt, ki őt estendejét az utolsó pillanatig kitöltötte. Két százzal előbb bizonyára a montfauconi téren fejezte volna be életét.

Mindez csak azt bizonyítja, hogy a pénz a gázság mikróbáit foglalja magában, melyeknek nagyon kevés ember jelleme tud ellentállni. Kinek nem jutna eszébe az a mondas, melyet a mult század egyik legszemlésebb hőlyge így fejezett ki: «Ki a szerencsés? — Egy néhány nyomorult ember!»

A KONYHA SZEREPE A VILÁGTÖRTÉNELEMBEN.

Ha igaz, hogy az ember az, a mit megeszik, akkor igaznak kell lenni annak is, hogy a történelem összes nagy válságait és radikális átalakulásait néhány száz gyomor kénye-kedve dönti el. Ha az emberiség vakon követné a régi francia szakácsmesterség arany szabályát: «Légy pontos, számolj a véletlenrel és tálalj forró», mennyi nagy rázkódástól kímélhetné meg magát. Nem volnának rossz emésztésű Cassiusok, sőtét világnézletű tyrannusok, sőt, mint egy újabb angol regényírónó kideríti, maga Nero sem fajult volna azzá a kegyetlen zsarnokká, a minék az utókor itelebe bélyegzi, mert természetül oly légyszívű volt, hogy egy holt pasirta is könyet facsart ki szeméből. Végzte az volt, hogy szakácsa rosszul emészthető rákokat oly csábítólag tudott elkészíteni, hogy e miatt a császár gyakran szenvedett emésztési zavarakban, melyek aztán napokra elvadították hangulatát.

Velenceze még tán maig is az osztrákoké volna, ha utolsó katonai parancsnoka véletlenül nem olyan nagy inyence, mint a 60-as években elhalt *Zichy Ferdinánd* gróf volt. A grófról egyebet nem jegyzett fel a történelem, mint hogy fejtszűnetlenül új életművek feltalálásán tölte. Gyakran éjelenként, ágyából kikelve, verte föl szakácsát, hogy az álmatlanság órái alatt kigondolt valamely remek szakács-receptet azonnal próbára tegyen. De bezzeg, mikor a velencei fölkelők 1848 márcziusában a helyzet uraivá lőnek, a sarokba szorított parancsnok kénytelen volt minden feltételüket elfogadni, s kardcsapás nélkül vonni ki a lagunák városából az osztrák katonaságot, a miért aztán 10 évi várfogság lón büntetésre.

Másképp értelmezte a konyha világtörténeti jelentőségét *Vilmos* német császár, a mikor nemrég alarmpróbát tartott ezredeivel, melynél kitűnt, hogy öt perc sem kellett hozzá s a legénység nemcsak összes czókmókjával teljes hadi felszerelésben állott készen, de egytuttal ellátva izletes jó tápszerral is 24 órára. A fiatal császár megszívlelte azt a jó mondatot, hogy a «hadseregek hasukon menetelnek» s erre elég példát láthatott a nagy esaták történetében.

Lord Wellington például, kinek győzelmei mintegy 8 milliót hoztak a konyhára, alighanem szintén sokat köszönhetett szakácsának, a ki nélkül, ki tudja, nem hagyta volna-e a legelső alkalommal cserben hadvezéri higgadsága, az a lelki egyensúly, mely a legválságosabb pillanatokban is világosan tud látni. A nemes lord tudott is hálával lenni szakácsa iránt, a kit úgy tartott, mint egy grandot. Meg is érdemelte a történelem e névtelen jó szelleme, mert egykori tanuk beszélték, hogy mikor Wellington 1815 június 18-án a megnyert nagy esata után «Kopenhága» nevű ponynyán a fogadóba lovagolt, ott, daczára a késő esti óráknak, a midőn belépett, az asztalt terítve, s a tálakat rakva találta a legcsábítóbb falatokkal. Kitűnt, hogy a derék ember nemcsak kitűnő szakács, de jeles taktikus is volt, mert azért volt elkészülve ura késő megérkezésére, hogy «időt engedjen neki a francziákat megverni.»

Csak nemrég a krími háború idejében történt, hogy a *cambridgei hercege* z szavakat intézte szakácsa: «Őn mindig készen áll nekem és én is önnek.» — és ugyanazon pillanatban egy tányér forró levest nyújtott át neki a nyílt esatáson, melyet egy bokor mögé rejtőze készített el, hogy meglepje vele gazdáját. És utána még őt fogás finomabbnál finomabb éték következett, melyeknek zavartalan élvezetét azonban — fájdalom — megrontotta egy hirtelen erédzt zápor.

Egészen ellenkező nehézségekkel kellett megküzdenie *Napoleon* híres olasz szakácsának, *Cicéle*-nek. «Őn mindig készen áll nekem és én is önnek.» — és ugyanazon pillanatban egy tányér forró levest nyújtott át neki a nyílt esatáson, melyet egy bokor mögé rejtőze készített el, hogy meglepje vele gazdáját. És utána még őt fogás finomabbnál finomabb éték következett, melyeknek zavartalan élvezetét azonban — fájdalom — megrontotta egy hirtelen erédzt zápor.

Mint császár, *Napoleon* hozzászókokat éhsége rögtön lecsillapításához és pedig a leghevesebb harez közben is. Ilyenkor a megszorult szakácsnak mindig bizonyos mennyiségű káposztát kellett magával vinnie s annak elkészítésében a leghevesebb golyózápor sem volt szabad, hogy akadályozza. Készen kellett tartania egy-egy palack Chamberlaint vagy Mauritius-rumot is, az esetre, ha a császár nyereg-képjában hordani szokott italkészletét valami katasztrófa érte.

Tudni kell, hogy *Napoleon* erősen tartott rheumatikus rohamoktól, — innen volt ez az elővigyázat. De máskülönben, úgy látszik, nem ismerte azt a közmondást, hogy «pontosság a királyok kénye», — vagy talán nem látta azt szükségesnek kiterjeszteni a császárokra is? elég az hozzá, szegény Cicélet sokszor kétségbe ejtette pontatlanságával, valahányszor megparancsolta, hogy számára valamit bizonyos időre elkészítsen. Megtörtént, hogy ha az éhség elfogta, a legközelebbi legénységhez lovagolt s beérte a legközelebbes étellel, habár tudta is, hogy néhány lépésre távolabb a legízletesebb falatok várják.

Tény, hogy ennek a szokásának tulajdonítja *Brillat Savarin* egész komolysággal a lipsei esata második napjának elvesztését. *Napoleon* akkor is mohó étvágyból ürühúst hozott valami rossz korcsmából foghagymával s nyomban rá gyomorgőresöt kapott. Épen így járt Borodínónál is valami orosz levestel és hűspástétommal; ez alkalommal orvosa attól tartott, hogy nyeregben üti meg a guta.

Azt mondja egy régi ismert közmondás, hogy senki sem nagy ember a komornyikja előtt; de a maga szakácsa mindenki előtt nagy ember, még ha termete őt lánál kisebb is, mint pl. *Walpole* miniszter néhai szakácsa, a kinek nevét meg fogja őrizni — az angol *alkotmány-történelem*. Mert azt tessék ám venni, hogy volt idő, mikor a hű ember urát a legnehezebb parlamenti válságokon segítette át. Egyszer például ép nagyon kényes dolgok felett monologizálva találta a minisztert, s mindjárt előállt egy jó tanácsal: «Tessék csak meghívni vacsorára azokat az urakat, majd én mindent jóvá teszek.» És úgy is történt. A miniszter megkezdette híres vacsorái sorozatát, melyekre csak oly parlamenti férfiak voltak a meghívottak, a kinek adandó szavazata bizonyos fontos politikai kérdésben kétesnek tetszhetett. És a csel csakugyan pompásan bevált. Mikor a döntő nap közeledett, az egész társaság mint egy ember szavazott a miniszter mellett, a ki meghatottan fejezte ki elismerését szakácsának. «A te csodálatos új pástétomaid mindent megmentettek.» «Nem esoda — volt a felelet — hiszen az volt a czéljok; éjjel-nappal azon törtem a fejemet.»

A «politikai evéshez» alig is ért jobban egy nemzet is, mint az angol. «Egy brit szívéhez a legközelebbi út a gyomrán át vezet» hangzik *John Bull* büszke mottója. Lehet képzeln, milyen eszközökkel rendelkezik a londoni lordmayer szakácsa, mikor az, a mi évenként e czimen hivatalos bankettek és bizalmas vacsorákra elmegy, legalább 700 ezer forintot tesz ki. De e nagy kiadást részben régi hagyományok és alapok fedezik, mint pl. az, a melyet egykor a City valamelyik orthodox polgára rendelt arra a célra, hogy azon az eretnekek elégetésére impozáns máglyákat állítsanak. Természetesen a fanatizmus lángjai helyett most a plumpudding szelid lobogása egyesíti a gyapuzsák jól táplált híveit; egy régi méltányos szokás a city- király ünnepi asztaláról lekerült ételmaradékokat az előszobában örökös rendőrségi személynének juttatja, a mi kimagyarázza a londoni konstablerek hizásra hajló tekintélyes természetét.

Mennyi zavarnak lehet a fontos szakácsai állás szülőke és váratlan előidézje egy ily országban, hol az evés voltaképp a közkormányzat nélkülözhetetlen segédesszéje! Mit mondjunk ily körülmények közta keleti konyharendszerről, hol voltaképp minden szakácsművészet az 1605-ben meghalt Akbar indiai császár által kodifikált s róla Akbarinak nevezett konyhai vezérnőnal

szigorú paragrafusai körül forog, a melyben többek közt benne van, hogy a palota szakácsának minden pillanatban készen kell állania a fejedelmi felülvizsgálatra, s ha ez ellen vétkezik s legalább minden tizennégy naphan egyszer újból nem ezinezteti az összes pecsenyesütőket, halál a bére. Ugyancsak halál van kimondva annak a fejére is, a ki többször mint háromszor elrontja a fejedelem kedvenc ételét. És ebben talán több a ráció, mintha a perzsa sah leüteti fejt az eltiltott burnót élvezőjének, mert ha számba vesszük, a történelem hány végzetes cselekedetének, hány gyásos fordulatának volt már okozója az elrontott gyomor: akkor el kell ismernünk, hogy a világ folyásáért a felelősség legnagyobb súlya a szakácsokat terheli, s hogy a népek és államok sorsát mindenek fölött a főzőkanál igazgatja.

Dr. RÉCZEY IMRE

A BUDAPESTI EGYETEM II. SEBÉSZETI TANSZÉKÉNEK TANÁRA.

Ha a gyakorlati sebészetnek e század első felében élt nagynevű hőrszai csendes sirtókból feltámadnának s a tudomány jelen fejlődéséről

Dr. Réczey Imre.

tájékozódhatnának, megvalósítva látnák mindazt, a mit az ő korukban még álomnak is mérésnek tartottak volna.

A tudományos élet ezen szerencsés korszakának alapvető munkáját — büszkén emeljük ezt ki — Szemmelveisz kitűnő tudós hazánkfia vetette meg, kinek nyomdokain később több külföldi tekintély haladva, a sebgyógyítás módjait a mai lehető legmagasabb tőkélyre emelték.

Réczey Imre, ki a budapesti egyetem dr. Lumniczer Sándor halálával megüresedett II-ik sebészeti tanszékére nyilvános rendes tanárrá nevezetett ki, a sebészet ezen mondhatni fénykorának neveltje. Hajlamait az orvosi tudomány szaka iránt úgy látszik atyjától örökölte és magának e téren úgy kiváló tehetsége, mint szorgalma, törekvése és kézbéli ügyessége által, valamint tudományos búvárlataival, nem különben irodalmi közléseivel oly elismerést vívott ki, mely őt az orvosi állások egyik legfényesebbikére tette méltóvá.

Réczey Imre 1848-ban, Budapesten született. Atyja szintén műtőorvos volt és annak idején a nagyhírű Stáhy sebész professzor assistense. Elemi-, közép- és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Mint orvosnövendék három ízben nyert szakkérdések sikeres megoldására kitűzött pályadíjat. Mint oklevéles orvos az egyetemen sebészeti tanszék mellett műtő-növendékül alkalmaztatott és pedig ez állásában tanu-

sított kiváló szorgalma és az operatív sebészet terén kitűnő ügyessége folytán egymás után hat évig. Ez időszakra látott napvilágot az általa néhai dr. Antal Gézával közösen megírt s magyar és német nyelven is megjelent vaskos munka, mely a budapesti egyetem sebész-köradójának működését tárgyalja. Önálló és szelebb körű működésére 1884-ben nyert tágabb teret, midőn a fővárosi barak-kórház egyik sebészeti osztályára rendelő-orróssá nevezetett ki, s 1885 óta az üllői-úti új kórház egyik sebészeti osztályát vezette. A budapesti egyetemen már 1878-ban magántanárri képesítetett, s tudományos működése elismerésül 1884-ben a rendkívüli tanári címet nyerte. A budapesti kir. orvos-egyesületnek sok éven át első titkára, majd ülés elnöke volt. Tudományos dolgozatainak jó része az «Orvosi hetilap»-ban látott napvilágot, mely szakközlönynek évek hosszú során át szorgalmas munkása és másfél éven át (szerkesztőjének betegsége alatt) lelkiismeretes, ügyes szerkesztője volt. Nagyból monographiái a «Zeitschrift für Chirurgie» című jeles szakfolyóiratban és a «Wiener Klinik»-ben németül is megjelentek s szerzőjök nevét a külföldi szaktársak előtt is ismertté tették. Mint embert nyíltság, előkelő gondolkodás mód, érintkezésben nyájás modor, betegivel szemben lekötélező humánus bánásmód jellemzi; mint tanárt tanítványaihoz önzetlen jó indulat fűzte eddig is, kik őt tisztelő szeretettel vették körül. Előadása a kitzűzött tárgyat minden oldalról megvilágító szabatos és meggyőző. Mint operateur hazánkban eddig is elsőrangú tekintély volt, kinek zajtalan, feltűnést kerülő buzgó tevékenysége közelismerésben részesült.

A TÉL A FŐVÁROSBAN.

Karcolat.

Vidéken talán nagyobb a hó, szigorúbb a tél, de kedélyesebb is; az embereknek nagyobb eszmák, jobb bundáik vannak ellene. Botosban járnak az öregek és bekezesben; a báránybőr sapkát lehúzzák a fülükre s aztán oda se néznek tél-apónak, legfeljebb a szakállukat, baszusukat rakhatja tele zuzmarával. Aztán az a kedves hó ott künn a falun. Az a végtelen fehér lepedő, a mit csak imitt-amott tartítanak foltok, disznó-pörkölések helyei...

De jó is, hogy áttértünk a disznó-pörkölésre. Mert épen ezek a disznóhalálózások teszik a falusi tél kedélyességét. Esténként meg-megvillan az ablakok alatt a lámpás, csikrogó a kemény, lefagyott hó a talpak alatt. Valakinek az árnyéka rajzolódik le a falakon, a mint jönnek-mennek sógor vagy komám uraimék, keresztül-kasul az alvégről a felvérgye, vagy viszont egy kis trics-tracsra és friss hurkára... Vagy egy-egy csörgő szán röpül el suhogva, mit hatalmas kutyaugatás követ. Ezek a szivány komondorok fel se veszik a hideget a jó bundájukban.

Általában szép a tél falun. A mezők lakóit bekergeti a búbos kemence mellé. Fonóba gyűlnek össze a leányok, legények, boros kancsóhoz az öregek.

De a nagyvárosi tél nem hozza közelebb az embereket. A falusi hideg átmelegíti a kedélyt, a fővárosi hideg csak kellemetlenséget csinál.

Itt, a hol mindenki fut a pénz után, a kenyer után is mindig fut télen vagy nyáron, itt még a hó is első sorban pénzt jelent. Mikor az első nagy hó borítja be az utcákat, a fővárosi ember kárörömmel mondja:

— «De szeretném azt a pénzt, a mit ez a hó kivesz a magisztrátus zsebéből!»

Tehát pénzt jelent, kiadást a városnak és munkát a szegény embereknek, kik egyszerre ezeken és ezeken lapátolják azt a város minden vonalán. Mert a hetyke uracok, piskóta-lábú

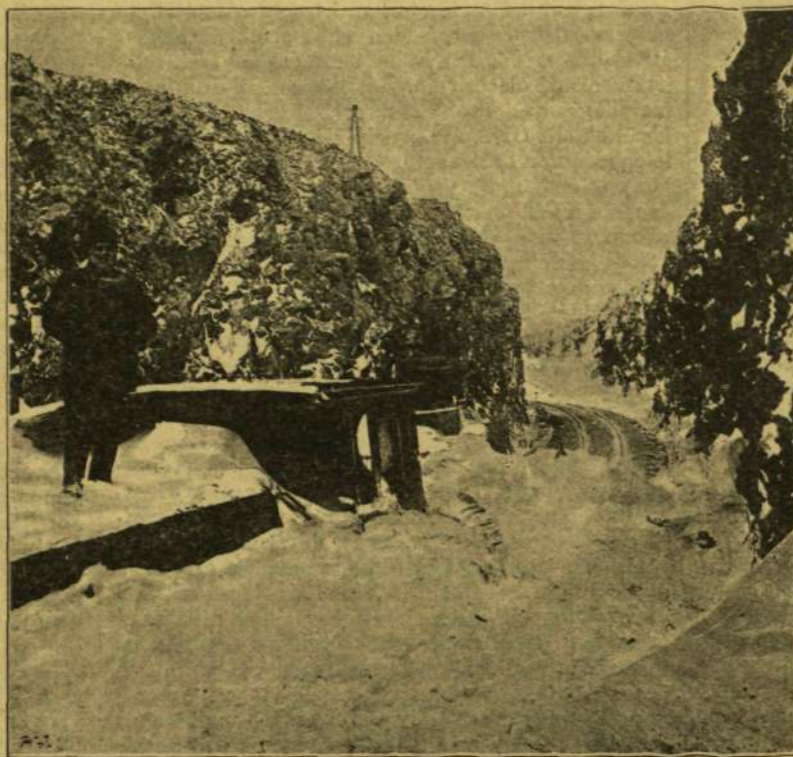
Albert, Báron István, Hegedűs István, Herczeg Ferencz, Jakab Ödön, Kozma Andor, Kis József, Murai Károly, Pauler Gyula, Petelei István, Radó Antal, Rákosi Viktor, Szabolcska Mihály, Szűry Dénes és Temérdek. Levelező tagokul De Gubernatis Angelo olasz író, ki a magyar irodalomról több ismertetést írt; és Jones W. Henry angol pap, a magyar népköltészet ismertetője. A tagválasztások a közelebbi napokban lesznek. Zichy Antal indítványát, hogy a tagok számát ötvenről hatvanra emeljék fel, hosszabb vita után egy öttagú bizottságnak adták ki, a mely a tárgyat elő fogja készíteni. A bizottság elnöke Gyulai Pál, tagjai Zichy Antal, Arany László, Beöthy Zolt és Tóth Lőrincz.

A magyar prot. irodalmi társaság febr. 18-ától márczius 25-ikéig minden szombat délután 6 órakor az ág. ev. egyház dísztermében a társadalmi kérdésekről felolvasó estélyeket rendez. Felolvasásokat tartanak: február 18-án Kenessey Béla az ó-testamentum társadalmi tanairól; február 25-én Petri Elek az új testamentum társadalmi tanairól; márczius 4-én dr. Csiky Kálmán a Saint Simonizmusról; márczius 11-én dr. Pulszky Ágost a jelenkori társadalmi tanokról és mozgalmakról; márczius 18-án Szehló Kornél a polgári házasságról; és márczius 25-én Szász Károly a prot. egyházaknak a társadalmi kérdésekhez való viszonyairól.

MI UJSÁG?

Fejedelmi nászok. A közelebbi néhány nap alatt három fényes fejedelmi nász ment végbe. Az első volt Ferdinánd román trónörökös esküvője Sig-

is részt vettek. Az esketést Gruscha bécsi bíbornok-érek végezte a Burg plébánia-templomában. A lakodalmi ünnepélyeken, valamint e hó 21-ikén a tróniránti igényekről történt lemondásokról a magyar kormányt Szilágyi Dezső igazságügyminiszter, b. Fejérváry honvédelmi miniszter, és gr. Tisza Lajos, ő felsége személye körüli miniszter képviselték. A miniszterelnök gyöngélgedése miatt nem utazhatott fel Bécsbe.

Hóban megrekedt mozdony Plase és Méja között.

Hókével elakadt vonat bóra alkalmával.

Hóéke és mozdony hóhányás közben.

A TÉL A KARSZTOK KÖZÖTT. — Moravék I. flumei forgalmi főnök pillanatnyi fölvétele.

maringenben az angol királyi család tagjával Mária edinburghi hercegnővel. Január 24-ikére pedig Bécsben gyűlt össze fejedelmi nászvendégség, és Württemberg leendő trónörökös, Albrecht herceg vette nőül, királyunk fivére, Károly Lajos főherceg leányát, Margit Zsófia főhercegnőt. Másnap pedig már Berlinben volt menyegző, hol a német császár legifjabb nővére (III. Frigyes császár leánya) Margit hercegnő ment férjhez, a hesseni nagyherceg örököséhez, Károly herceghez, ki egyszersmind a dán király unokaöccse. A lakodalmon jelen volt az orosz trónörökös is. Most pedig Ferdinánd bolgár fejedelem házasságát emlegetik, ki jelenleg Münchenben időz, s hír szerint ott választ magának menyasszonyt.

Margit Zsófia és Albrecht herceg esküvőjére Bécsben megjelent a württembergi királyi pár is. Az esküvőt fényes udvari ünnepélyek előzték meg, melyen királyunk és Stefánia özvegy trónörökös

Néhai Rudolf trónörökös kopersójánál. Gizella főhercegnő, ki Margit Zsófia főhercegnő esküvőjére érkezett Bécsbe, jan. 23-ikán meglátogatta öccse Rudolf, néhai trónörökös kopersóját a kapuczinusok sirboltjában. Pompás koszort helyezett rá és hosszasan imádkozott.

Uj titkos tanácsos. Ő Felsője a király dr. Kautz Gyulának, az osztrák-magyar bank kormányzójának, a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

A király és az új bíbornokok. Della Porta római gróf, kit a pápa küldött, hogy a királylyal tudassa Vasváry Kolos hercegprímásnak bíbornokká történt kinevezését, s ki aztán Bécsből Budapestre jöven, itt személyesen adta át az új bíbornoknak a kis piros siphát: több napi Budapestben időzés után visszatért Rómába. A bíbornoki bírátságot a király fogja ünnepélyesen átadni Vasvárynak és pedig egyszerre Galimberti bécsi pápai nuncius bírátsággal. Az ünnepély Bécsben lesz február elsején.

Uj államtitkár. A hivatalos lap e hó 26-ikán közölte a királyi kizáratot, mely Láng Lajos helyére a pénzügyminiszterium államtitkárává Lukács László képviselőt nevezte ki.

Baross szobra. A Baross-szobor bizottság legutóbbi ülésén felsorolták az eddig történt adományokat. A gyűjtő iverke, melyekből 4500 iv még nem érkezett vissza, 30,800 frt gyűlt össze; az ipar és kereskedelmi kamaráktól 9000 frt. Ez utóbbi összeg azonban az utóbb napokban 25,000 frtra emelkedett.

Irányi emléke a fővárosban. Budapest e hó 25-iki közgyűlésén Pártos Béla indítványára egyhangulag elhatározták, hogy a Belváros egyik kis utcáját, a Lakatos-utczát, melyben Irányi Dániel oly sokáig lakott, Irányi-utczának nevezik el.

Krisztus a keresztfán. A műcsarnok most bezárt kiállításában a lépcsőház felső fülkéjében volt fölállítva Fadrusz Jánosnak Krisztust a keresztfán ábrázoló szoborműve. A fiatal művész pozsonyi születésű s jelenleg Bécsben folytatja tanulmányait. Ez volt első műve, melylyel itt-hon bemutatta magát, s az életnagyságu szép szoborral megnyerte a képzőművészeti társulat ezer forintos díját. Gr. Csáky Albin közoktatásügyi miniszter pedig a főváros hatóságához intézett átiratban hívja föl a figyelmet a szép szoborműre s ajánlja, hogy a bazilika számára szerezzék meg. A szobor különben tetszés szerinti

— A mérnök-bál febr. 9-ikén lesz a redoutban, s a bál elnöke Miklós Ödön képviselő. — A mentő egyesület javára jan. 29-ikén álarozos bált tartanak a redoutban. — A kolozsvári egyetemi orvostanhallgatók febr. 7-ikén bált rendeznek segélyegyletük javára a kolozsvári redoutban. A háziasszonyok: gr. Béli Ákosné és dr. Davida Leoné urhölgy. — A jogásztáncszelvény tartja fent most az egykor híres jogászbálok emlékét, január 26-ikán tartották meg az idén a VI—VII. kerületi körben, hol nagy és vidám közönség gyűlt össze, köztük sok ifjú lány, kik ekkor léptek először a bálok világába. Házi asszony nem volt; a tánczrend és igazság isten asszonyának szobrát ábrázolta. A hölgyek a tánczrend mellé megkapták még Farnady Elemérnek az estélyre írt «Corpus juris» keringőjét.

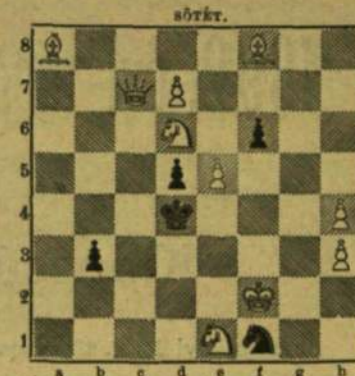
HALÁLOZÁSOK.

Báró BÉMER KÁROLY, utolsó sarjadéka ez előkelő főúri családnak, meghalt 69 éves korában, Aradon, hol népszerű és kedvelt ember volt. Az elhunyt nagybátyja volt b. Bémer László, a nagyváradi hazafias püspök, a kit a Bach-időkben elbocsátottak és be is csuktak. Egyik testvérébátyja, ki tavaly halt meg, nagyváradi kanonok volt. A most elköltözött

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: KALL ANTAL, Szepesmegye alispánja, 1848-iki honvédőrnagy, ki huszonhét esztendőig vezette megyéjét mint főjegyző és alispán s köztisztviselőben élt, 60 éves, Lőcsén. — RÓNAI ISTVÁN, szent-iváni plébános és czimzetes kanonok, 1875-től kilencz évig a hód-sági kerület országgyűlési képviselője, ki az irodalom terén is működött, 52 éves korában, a bácsmegeyeri Szent-Ivánon. — GRÓF WASS ADÁM, 71 éves korában, Guraszdon; hült tetemeit átszállították Csegrére, s ott helyezték el a családi sirboltban. — ZÁHORA NÁNDOR, a budapesti királyi törvényszék levéltárának volt-főnöke, ki a szabadságharcban mint őrmester szerepelt, az abszolút kormány alatt pedig egy tót hírlapba írt hazafias czikkeket. — ÖZV. ZÁMBORY ISTVÁNNÉ, az ország egyik legöregebb asszonya, százötvennégy éves korában, Ó-Kanisán. Egész halála napjáig a legjobb egészségnak örvendett. Halálát hetvenkét unoka és dédunoka gyászolja; legidősebb leánya 86 éves és pártában van. — RUDAI NIKOLAI SÁNDORNÉ, szül. Manassy Ágnes, Versecz városa főispánjának neje. — ÖZV. DOMAHYDI PÁLMÉ, szül. Maróthy Ludovika, 79 éves, Domahidán. — ÖZV. BARTHODISZKY IMRÉNÉ, szül. Gyulai Pál Ludovika, 51 éves, Répeze-Lakon. — ÖZV. JOKSMAN KÁROLYNÉ, szül. Hell Otília, Balassa-Gyarmaton, 72 éves.

SAKKJÁTÉK.

1758. számú feladvány. Mackenzie F. A.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1750. számú feladvány megfejtése.

Steinweg R.-től.

A Károly-körút a nagy havazás idején.

Goró Lajos rajza.

A TÉL A FŐVÁROSBAN.

Egy utcai ájáró a hóban.

az utóbbi időkben egészen visszavonultan élt, azonban gyakran lehetett hallani jótékonyaságáról. Valamikor ő maga is a telekkönyvi hivatalban dolgozott és legutóbb volt hivatalnoktársait azzal lepte meg, hogy valamennyit megajándékozta pipákkal, melyek tömve voltak — bankókkal!

Dr. LONCSARICS MÁRK, horvát képviselő, zágrábi kanonok, a magyar képviselőház tagja, Zágrábban. Az elhunyt a budapesti papnevelő-intézetben tanult s 1864-ben Szcitovszky hercegprímás szentelte fel pappak. 1875 óta tagja a horvát országgyűlésnek, 1878-ban pedig a magyar parlament horvát jegyzője lett.

ZORRILLA spanyol költő, hírneves republikanus, meghalt. Közél 75 évet élt, számos lírai és elbeszélő költeményt, valamint több színművet írt. Tagja volt a spanyol akadémiának. Köztársasági törekvéseiről számított hazájából. Műveiben erős spanyol nemzeti érzést tanusított.

FORRÓ ELEK 1849-iki honvédezzredes, Bem erdélyi hadjáratainak vitéz részese, meghalt Abonyban, jan. 25-ikén, 80 éves korában. Forró Háremszékből való volt, s katonai pályára adván magát, nemskára királyi testőr lett, majd a székely huszárezredbe lépett át. Párhajai miatt egykor sokat emlegették noha ő soha sem volt kihívó fél. 1848-ban mint százados egész erredével átment a szabadságharc zászlaja alá s ezredesi rangot nyert. Mig Bem megérkezett, hogy az erdélyi sereg parancsnokságát átadja, Czece tábornokkal együtt ők tartották fen az osztrák és muszka sereget. Bennem egyik legbizalmasabb embere lett s végig küzdötte az összes harcokat. A szabadságharc után 18 évi várfogságra ítélték. A bábó Radák Istvánnak közbéjárása 1851-ben már kegyelmet kapott. A báróné gondoskodott, hogy Abonyban nyugodtan élhessen és Forró itt is élt, szerető családjából körülvéve.

Szerkesztői mondanivalók.

Parabola. Az ismert keleti rege, melyben az életbölcségnék oly nagy mélysége nyilatkozik meg, valóban nagyon alkalmas a verses kidolgozásra; szerzőnek azonban halvány fogalma is alig van a versírásról s verse költőienesebb, mint a középserű próza.

Süvölt az őzi szél. Sejtünk benne egy kis tartalmat, a miből szerencsésebb kézzel lehetett volna valamit csinálni; de szerző annyira nem ura a nyelvnek és verselésnek, hogy versét erősen szárnypróbálgatásnál egyebnek nem nevezhetjük.

A mikor még. Oly lapon, színtelenül beszéli el a gyermekkori visszaemlékezéseket, hogy még azt a kis költészetet sem igen érzi benne az olvasó, a mi a tárgy-ból csaknem önkéntelenül fakad.

Köszeg. Ch. I. Köszönettel vettük, s a képeket azonnal munkába adtuk. Jövő heti számunkban fogjuk közölni.

Adél. Öszinte kritikát kíván. Öszintén kimondjuk, hogy ez a vers egészen értéktelen kísérlet; költői gondolat, legalább olyan, a mit szerző javára irhatnánk, nincs benne, a kifejezésekben sincs erő, eredetiség, sőt szerző még a külfornálval is alig-alig tud valahogy megbirkózni.

Megfejtés.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Vc8-h8 ... Kc3-c4 : (a) 1. ... d5-c4 (b)
 2. Vh8-b8 ... Kc4-d3 2. Vh3-h2 sth.
 3. Vb8-h8 mat.
- Világos. b. Sötét.
1. ... d5-c4 :
 2. Vh8-h2 ... t. sz.
 3. Vh3-h8 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Kecskeméti: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

Heti naptár, január—február ho.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israelita
29 V. A. Mervéné vas. A. Juvent.	17 C. Triod kend. 12		
30 H. Mártonka sz. Mártonka	18 N. At. és Cyr. 13		
31 K. Nól. Péter hv. Virgil	19 Makár 14		
1 S. Ignác pk. vt. Ignác	20 Eutim apt. 15 Fákün.		
2 C. Gyertyás E.-A. Gyertyás B.-A.	21 Max. hv. Jenő 16		
3 P. Baláz pk. vt. Ansgár	22 Timót. An. v. 17		
4 S. Ver. Korz. Andr. Veronika	23 Kelemen vt. 18 S. Jith.		

Holdráltozás. ☉ Holdtölte 1-én 3 óra 11 pk. regg.

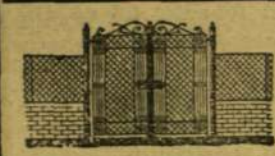
Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 3-ik számában közölt képtalány megfejtése: A legsötétebb Afrikában.

BUDAPESTI CZÉGEK.

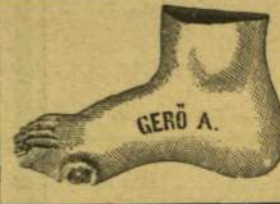

KOLLERICH PAL ÉS FIAI
első magyar 4999
sodronyszövet-fonat és
szitaárny-gyára
IV., Ferencz József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjakkal kitüntetett gyártmányait

CALDERONI ÉS TÁRSA
látászereszek.
Látászerék raktára váci-utca 30. szám.
Eszközök és tanszerék raktára:
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
Arjegyzeik kívánatra bérmentve, ingyen.

KILIÁN FRIGYES
m. kir. egyetemi könyvtáros,
IV., váci utca 30.
A magyar, francia, angol és német
irodalom dúz raktára. — Díszmü-
vek. — A világírodalom remekiről. —
Építészeti és technikai munkák. —
Imakönyvek stb. 5001

KÖZPONTI 5000
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV.-TÁRSASÁG
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindenemű érték-
papirokat és pénznemeket.

Fájós lábakra
ajánlom készítményeimet
GERŐ ADOLF
cipész mester
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Dianafűrdő-épület.

HÜTTL TIVADAR
cs. és kir. udv. szállító.
Az ország legnagyobb
porcellán-raktára
BUDAPEST,
Dorottya-utca 14. szám.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest (Foncière-palota).
Legnagyobb raktár 5016
férfi- és női esőköpenyekben,
gummiczípkben, eszímákban és nadrágvédőkben stb.

A legkitünőbb magvak
kaphatók 5000
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legolcsóbb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., váci körút 21-ik szám.

Toronyórákat
legelőnyösebben, legújabb és legjob-
ban készit: 5002
Mayer Károly L.
órágyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

Egyházi mise
ruhák és sze-
rek, tévéruhá-
szelők, tem-
plomilobogók
a legelőnyöse-
bb árú a legm.
árjegyzeik
kivitelben, valamint a ruhák kiké-
szítését (montirozását) GAVORA
József-nél váci-utca 17. szám.

GRÖBER LAJOS
kosár-fonodája,
IV., Kigó-u. 6.
Ez a leggyógytértek
munka-állatok
stb. nagy választé-
kban.
Képes árjegyzékek bérmentve.

SZELNÁR JÓZSEF
UDV. SZÁLLÍTÓ
VIRÁG-CSARNOKA
BUDAPESTEN. 5008

VÉRTESSI SÁNDOR
udv. illatszertár „Vénushoz” 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműket,
ugyszinte nagy választékban bel- és külföldi tolette-cikkeket.

BÜVÉSZET
Könyvem egyszeri átvételre után,
már az első napon tarthat, még a
legirratlanabb ember is, felülést
kelő bűvészetet el „adhat, előkészü-
let és költség nélkül. A könyv
világhírű bűvészek által előadott 80
rendkívül meglepő mutatvány tar-
talmaz s minden mutatvány rajzok-
kal van ellátva. — A könyv ára bér-
mentve 1 frt. Kivonatolt ingyen
Küldök bárkinek. A bérmentésről
személyes oktatást is adok.
Budapest, Kertész-utca 35. sz.
5041 Friedmann Simon.

TÉA, RUM
COGNAC!
3 üveg 7/10 *** --- 5 frt
5 liter cognac --- 8 frt
11. Jamaica-rum, 1/2 kilo kara-
vau-téa eredeti kínai-doboz-
ban, 1 kilo fin. vegyes tea-süte-
mény, 1 üveg 7/10 *** cognac,
mindössze 6 frt
és pedig bérmentve, c-omago-
lás és szállítással együtt,
Sárkány Józsefnél,
Budapest, Erzsébet-körút, 54.

Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
és egyéb
ERTÉKPAPIROKRA
olcsóbban mint bárhol kaphatók

Benedek Gábor és testvére
ékszerészek és írássok,
BUDAPEST,
hatvani utca 17.
Arjegyzeik
bérmentve küldetik

TESTORY ÉS FIA
csak váci utca 2-1.
ajánlják dúsgazdag diszműár-raktárukat
a legelőnyösebb árak mellett.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Műnchmeyer C.A. és Tsa
china-zsüst árú raktára.
Képes árjegyzékek kívánatra
bérmentve és ingyen.
BUDAPESTEN
IV., váci-utca 11.

KORMOS GYULA
ÉS TÁRSA
bank- és váltó-üzletében,
BUDAPEST,
V. Dorottya-utca 5. szám.

NAGY IGNÁCZ
pinczefelszerelési cikkeik üzlete
Károly-körút 9. sz. a.
Nagy raktár: dupla erős
palacsokokban, parafaduga-
szok stb. Képes árjegyzékek
kívánatra bérmentve.

SCHACHNER JÓZSEF A.
Budapest, Nádor-utca 15
Kétszersült, biscuits, tea-süte-
mény, Graham-kenyér, torla-
és salón-cukorka-gyáros.
Vidékre megrendelések jutányosan
szállítottatnak. 5048

Az 1890: XIV. törvényozikk alapján létesített
**MAGYAR IPAR- ÉS
KERESKEDELMI BANK-
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.**
Budapest, V., nádor-utca 4. sz.
Teljesen befizetett részvényítőke 5,000,000 frt.
V-VI. ker. fiókosztály VI-VII. ker. fiókosztály
Podmaniczky u. 2. Teréz-körút 2.
(Váci-körút sarkán.) (Király-utca sarkán.)

Fénykép
műtermek
DIVALD KÁROLY FIAI
hatvani utca 1. szám.

Kések, ollók, beretrak
feltétlen kezeség mellett legelőnyösebb
gyári áron
Schubert János P.
kémves és készítés m.
Budapest IV. Gránátos u. 3.
Hatvani u. sarok.
Javitások és vidéki megrendelések
gyorsan teljesítetnek.

KLÖSZ GYÖRGY
MŰSZAKI MŰINTÉZETE
Budapest, IV., Hatvani-utca 18. sz.

FOGAK
darabja 1 forint 50 kr.
APFEL fogműtermében
Budapest, Erzsébet-tér 10. szám,
Deák-tér sarkán.

Kinek van szeplője?
vagy bármí folt, vagy pattanás az arcán? Az teljes biz-
tonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világhírű
Serail arczenőcsőz,
mely nemesek eltávolít mindenféle bőrtisztatlanságot,
hanem az arcbőrt vakító fehérre, tisztává és üdév-
teszi. — 1 téglély ára 70 kr. — Postán franko küldve
1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr.
Ugyanott kapható: Vasas chinabor, gyengeség ellen.
Pepsinbor, rozsz emésztés esetén. 1 üveg ára: 1 frt 20.
5 üveg franko küldve 6 frt o. é. 4714

A karnevál idejére.
Bisenius Károly nagy üzlethelyisége
Bécs, I., Singerstrasse 11. szám, félemelet.
Telefon szám 4929. Arjegyzekek ingyen.
Legelőnyösebb nagyban való árak.

**Legújabb kottilon-rend-
jelek nagyszériú választéka**
tízszáz 10 krtól és kottilon-
tonok 75 krtól feljebb

**Mindenféle zsanérú álarozok
és jelmez-díszek, gyapjú-sza-
kállak 10 krtól, parókák
1 frt 25 krtól feljebb.**
Komikus fővegek, dur-
ranó bonbonok és kotti-
lon-eszközök 4 krtól felj.

**Zábizottsági és egye-
sületesi jelvények, tánczen-
dek és hőlgyajándékok.**

Báltermek díszítésére
szolgáló dekorációk eladat-
nak és ki is kölcsönöztenek.

**Trefás hangszerek papir-
kartonból, melyeken minden to-
vábbi tudás nélkül lehet jár-
szani. 12 hangszere egy zenekar
részére 2 frt 10 krtól feljebb.**

**Az elismert és legjobban
való eszközözése a bál termek
díszítésének minden stílus-
ban helyben és vidéken.**

**Házi színházak kölcsön-
képen való felállítására annálk,
hogy a lakosztályok falainak
kár emék.**

Színes salón-lángok darabja 10, 15 és 20 krtól feljebb.

**Magnesium, melynek meggyújtásával elektromos fény
árú a toromban. Reflektorokkal.**

Díszítések díszelővénhez és díjküldéshez. A lelkü-

LATZKOVITS A.
(Budapest, váci-utca 22)
specialis készítője jó szabású férfi-ingeknek
dús választék francia és angol férfi-dívat-
és finom szövött árú cikkekbekben.

**Pezsgő- és cognac-ból
elismert legjobb jegyek**
A MAGYAR GYÖNGY
(Ungarns Perle)
az Első
francia pezsgő- és cognac-gyárból
Szegeden.
Kivitel Angliába, Amerika- és a gyarma-
tokba; valamint az összes borfajtákból,
szesz-neműekből stb.
Próba-küldemények körülbelül 3 1/2 liter *
cognac-ból frt 5.— utánvétellel és bérmen-
tíve minden posta-állomásra.

Kinek van szeplője?
vagy bármí folt, vagy pattanás az arcán? Az teljes biz-
tonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világhírű
Serail arczenőcsőz,
mely nemesek eltávolít mindenféle bőrtisztatlanságot,
hanem az arcbőrt vakító fehérre, tisztává és üdév-
teszi. — 1 téglély ára 70 kr. — Postán franko küldve
1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr.
Ugyanott kapható: Vasas chinabor, gyengeség ellen.
Pepsinbor, rozsz emésztés esetén. 1 üveg ára: 1 frt 20.
5 üveg franko küldve 6 frt o. é. 4714

A HAJ és SZAKÁL
elvezett vissza sze-
rezhető az
A HAJ SZINE
„Eau de Kala” segélyével.
Teljesen ártalmatlan, a haját és szakált erősíti s 15
napon át való használat mellett visszazadja annak ere-
deli szinét. Barna, gesztenyeszin és világos
barna ára 4 frt, fekete és szőke ára 5 frt.
Magyarországi főraktár:
Budapest, király-u. 12 Török József gyógyszerzt.

6. SZÁM. 1893. BUDAPEST, FEBRUÁR 5. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egytt) félre -- 6 *
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** { egész évre 8 frt
félre -- 4 *
Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** { egész évre 5.—
félre -- 2.50
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott viteldi csatolandó.

**ARCZKÉPCSOPORT AZ 1848/49-KI
MAGYAR TÁBORBÓL.**

A SZABADSÁGHARC bajnokai közül szám szerint is kevésnek az arczékei maradt fenn, hiteles arczékepekkel pedig épenséggel keveset láthatunk megörökítve. Oka ennek az idők zivataros volta mellett egy részről az, hogy festőművészetünk akkor még csak serdülő korát élte s már ennél fogva is csak szűk körre szorított, más részről pedig az, hogy a sokszorosítás eszközei hasonlíthatatlanul fejletlenebbek és drágábbak voltak, mint csak egy-két évtizeddel is későbbben.

A mi e nemben mégis fenmaradt, annak java részét a „Vasárnapi Ujság” időről-időre összegyűjtögette és közlé is tette, teljességgel azonban sem ennek a lapnak, sem más képes vállalatoknak a gyűjteményei nem dísekedhetnek.

Annál készségesebben ragad meg tehát lapunk minden alkalmat, midőn ama nagy idők szereplőire újra meg újra visszatérhet s olyan adatokat közölhet, melyek a hosszú időn át való lappangás miatt már-már feledésbe, vagy éppen veszendőbe mentek.

Ilyen lappangásban volt adat az a hiteles arczék-csoport, melynek hí mását e számunk élén szemlélheti az olvasó.

Görgei fővezér szűkebb környezetének öt tagját ábrázolja e kép, melyet 1849 tavaszán Budapesten az akkor dívatozott daguerreotypiával vett föl Strelisky, a ma is fennálló s jó hírnevű Strelisky-féle fényképező műterem alapítója.

A kép előterében látható három alak közül balról szélen Görgei Gusztáv volt százados ül polgári ruhában. Mellette Kempelen Károly hu-

szár-százados, Görgei Artúr fővezér egyik hadsegéde, ő mellette pedig Myck, a híres Miklós-huszárezred őrnagyja ül. A háttérben jobbról Görgei Kornél, szintén a Miklós-huszárezred őrnagyja (jelenleg nyugalmazott cs. és kir. altábornagy) áll, az a vitéz katona, a ki 1849 április 5-én Hatvannál a parancsnoksága alatt állott négy huszár-századdal nyolcz század osztrák dzsidást és szintén nyolcz század Kress-féle chevaux-legert (mint akkor mondták: *svaliszért*) csifoson elvert s a küzdelem teréről csak akkor vonult el, mikor ellene a harmadik (szintén nyolcz századból állott) lovasosztály is előrohogott s az ő csapatából már nyolczvan ember és két tiszt elesett.

Vége Görgei Kornél mellett az akkor 24 éves Duka Tivadar áll, ki honvéd százados és szintén Görgei fővezér hadsegéde volt. E kiváló hazánkfia nemesek arczéke és életrajza után ismeretes a „Vasárnapi Ujság” közönsége előtt, hanem mint lapunk állandó barátja és munkatársa is, ki a mily lelkes szószólója hazánkknak és nem-

zetünknek a külföld előtt, épen oly buzgó és szorgalmas munkása a hazai irodalomnak és tudományának is.

Duka Tivadar a világsí fegyverlettel után külföldre menekült, angol polgárrá lett s mint jeles orvos, évek során át működött részint Angliában, részint Kelet-Indiában, mindig és mindenütt népszerűt és becsületet szerezvén a magyar népek. Indiában való hosszva időzése után megint visszatért Angliába s azóta állandóan Londonban lakik s koronként nemesek irodalmi munkásságával, hanem személyesen is meg-meglátogatja szülőföldét, hazánkat, melyre nézve soha nem tudott, de soha nem is akart idegenné lenni.

Duka Tivadar, mielőtt híres orvosná lett, bátor és vitéz katona volt. Fényesen bizonyítja ezt már maga csak az az egy tény is, hogy Pozsonytól kezdve egészen a világsí gáznapiig folyton segédtsíti szolgálatot tett Görgei fővezér mellett. Már pedig mondhatnák a magyar függetlenségi háború kritikusai bármit, de azt az egyet kétségbe nem vonja, mert nem is vonhatja senki, hogy Görgeinek a vezérkarában és katonai környezetében egy szálíg csak bátor, vitéz katonák voltak és lehettek. Szigorúbb és pontosabb katonai szolgálatot képzelní sem lehet, mint a milyet Görgei követelt. Hadsegédeinek és parancs-örtisztjeinek éjjel-nappal folyton talpon kellett lenniük s a legelőnyösebb csaták zajában is ott járníok a fővezér nyomában, hogy parancsait bármely perczen átvehessék s a csapatoknak tudomására juttassák. Kempelen Károly, Duka Tivadar és Rochlitz Kálmán voltak a fővezérnek legkedveltebb segédtsístejei. Ezeknek szokta lediktální parancsait

Görgei Gusztáv, huszár százados. Kempelen Károly, százados, segédtsístej. Myck, 9-ik huszárezredbeli őrnagy.

ARCZKÉPCSOPORT AZ 1848/49-KI MAGYAR TÁBORBÓL.
Strelisky L-nek 1849-ben, Budavár ostroma után felvett daguerreotyp képéről rajzolta Czerna Károly.